

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Milada Konrádová

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

KATEDRA APLIKOVANÉ EKOLOGIE

VÝZNAMNÉ PRÁVNÍ ASPEKTY ÚČASTI VEŘEJNOSTI
SOUVISEJÍCÍ S UMÍSTĚOVÁNÍM A POVOLOVÁNÍM STAVEB

SIGNIFICANT LEGAL ASPECTS OF PUBLIC PARTICIPATION
PROCESS CONCERNING WITH LOCATION AND PERMITTING
OF CONSTRUCTION

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: doc. RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

Diplomant: Bc. Milada Konrádová

2013

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra aplikované ekologie

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Konrádová Milada

Regionální environmentální správa - kombinované Praha

Název práce

Významné právní aspekty účasti veřejnosti související s umístováním a povolováním staveb

Anglický název

Significant legal aspects of public participation process concerning with location and permitting of construction

Cíle práce

Porovnání možností a způsobů účasti veřejnosti jednak při posuzování vlivů na životní prostředí, jednak v procesech územního plánování, a dále v územním a stavebním řízení. Způsob uplatňování práv veřejnosti v praxi bude podrobněji sledován na kauze související se zamýšlenou výstavbou letové dráhy RWY 06R/24L v Praze - Ruzyni.

Metodika

1. Vypracovat literární rešerši.
2. Zmapovat aktivity veřejnosti v souvislosti se zamýšlenou výstavbou letové dráhy RWY 06R/24L v Praze - Ruzyni.
3. Vyhodnotit aktivity veřejnosti ve zvolené kauze.
4. Zhodnotit a zobecnit, zda a jakým způsobem může veřejnost ovlivnit budoucí umístování a povolování staveb, a jak umí svá práva uplatňovat.

Harmonogram zpracování

Literární rešerše - květen 2012

Historie aktivit veřejnosti v souvislosti se zamýšlenou výstavbou letové dráhy RWY 06R/24L v Praze - Ruzyni - září 2012

Vyhodnocení aktivity veřejnosti ve zvolené kauze - listopad 2012

Zobecnění, zda a jakým způsobem může veřejnost ovlivnit budoucí umístování a povolování staveb, a jak umí svá práva uplatňovat - únor 2013

Koncept DP - březen 2013

Finální verze DP - duben 2013

Rozsah textové části

60 stran

Klíčová slova

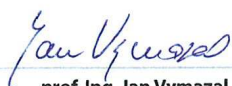
participace, veřejnost, dotčená veřejnost, nástroje územního plánování, EIA, opatření obecné povahy, správní řízení; anglicky: public participation, involved public, instruments of regional planning, EIA, measures of public character, administrative procedure.

Doporučené zdroje informací

Politika územního rozvoje České republiky 2008, Ústav územního rozvoje, 2009, 90 s.
Evropské perspektivy územního rozvoje, Evropská unie, Výbor pro územní rozvoj, Lucemburk, Úřad pro oficiální publikace Evropských společenství, 1999, český překlad z roku 2000, Ústav územního rozvoje, 78 s.
Urbanismus a územní rozvoj, odborné periodikum, Ústav územního rozvoje Brno
Markvart, J., 2010, Vazby nástrojů územního plánování, Ústav územního rozvoje Brno, 4 s.
Damohorský, M. a kol., 2010, Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H. BECK, 678 s.
Dvořák, L., 2005, Zákon o posuzování vlivů s komentářem, Praha, Arch
Doucha, P., Černý, P., 1999, Jak chránit životní prostředí při územním plánování a povolování staveb, Brno: EPS
Medek, F., 2005, Ekologie a urbanizovaný prostor, Praha ČVUT, 140 s.
Sklenička, P., 2003, Základy krajinného plánování, Naděžda Skleničková, Praha, 321 s.
Říha, J., 1995, Hodnocení vlivu investic na životní prostředí, vícekritériální analýza a EIA, Praha Academia,
Jančářová, I., 2002, Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí, Brno, PF MU
Tošner, O., 2002, Účast veřejnosti při územním plánování a při posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), Ateliér pro životní prostředí, 12 s.
Flekalová, M., Chalupská, H. a spol., 2007, Plánuj, plánuješ, plánujeme, aneb proč a jak zapojovat veřejnost do plánování, MZLU Brno a Ekologický institut Veronica, 20 s.
Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, odborné periodikum, Brno
Benson, J.F., (2003), What is the alternative? Impact assesment tools and sustainable planning, Impact Assesment and Project Appraisal, n. 4, p. 266-269
Smith, E.T., A Schin, A., (2004), An evolution of public consultation requirements within the enviromental impal assesment process at the European Bank for Reconstruction and Development, Impact Assesment and Project Appraisal, N.2, p. 153-157
Gilpin, A., (1995), Enviromental impal assesment (EIA) Cutting adge for the twenty – first century, Press Syndicate of the University of Cambridge, 180 s.

Vedoucí práce

Martiš Miroslav, doc. RNDr., CSc.

prof. Ing. Jan Vymazal, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.
Děkan fakulty

V Praze dne 15.8.2012

Poděkování:

Děkuji vedoucímu diplomové práce doc. RNDr. Miroslavu Martišovi, CSc., za odborné vedení práce a za to, že mi poskytl možnost zpracovat uvedené téma. V neposlední řadě děkuji Ing. arch. Marcele Smolové a Mgr. Jiřímu Pešákovi z Ministerstva pro místní rozvoj za jimi poskytnuté konzultace.

V Praze dne 12.4.2013

.....

Milada Konrádová

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. RNDr. Miroslava Martiše, CSc., a že jsem uvedla všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Praze dne 12.4.2013

.....

Milada Konrádová

Abstrakt

V souvislosti s umístováním a povolováním staveb probíhá před orgány veřejné správy několik typů řízení. Cílem této práce je seznámení se se způsoby zapojení veřejnosti do procesů probíhajících před orgány veřejné správy v souvislosti s umístováním a povolováním staveb. V této práci se zabývám účastí veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí, v územním plánování, v územním řízení a ve stavebním řízení. Do všech těchto procesů se může veřejnost za účelem podílení se na ochraně životního prostředí aktivně zapojovat, avšak za různých podmínek a s různým dopadem na výsledek projednávané věci. Je proto třeba rozlišovat pojem veřejnost v jednotlivých typech řízení, rozsah uplatňování práv veřejnosti, způsoby vypořádávání se s vyjádřeními, námitkami či připomínkami veřejnosti, jakož i možnosti přezkumů vydaných správních opatření na základě prostředků uplatňovaných veřejností. V této práci je pak zkoumána míra informovanosti veřejnosti o jí náležejících právech a o tom, jak je umí prakticky uplatňovat. Na kauze zamýšlené dostavby vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L na letišti Praha Ruzyně je ukázáno, jakým způsobem se veřejnost zapojila do projednávání této stavby před orgány veřejné správy a jaký mělo aktivní zapojení veřejnosti dopad na výsledek projednávané věci. Na základě dosaženého výsledku navrhuji posílit procesní práva veřejnosti v některých oblastech.

Klíčová slova

participace, veřejnost, dotčená veřejnost, nástroje územního plánování, EIA, opatření obecné povahy, správní řízení

Abstract

In connection with building placement and building permit there are held several types of proceedings. The aim of this work is to meet the ways how the public can be involved in the processes held by public authorities in connection with building placement and building permit. In this work I concentrate on how the public are involved in the process of Environmental Impact Assessment, territorial planning, territorial proceeding and building proceeding. The public can be actively involved in all these processes to contribute to the environmental protection but there are different conditions and different impacts on the outcomes of a discussed case. That's why we need to distinguish the word public in different types of processes, the range of exercising rights of the public, ways of processing expressions, objections or public comments. And also a possibility of reviewing issued administrative decisions based on instruments applied by the public. In my work I also research the rate of public awareness of their rights and how they can practically apply them. On the case of planned completion of runway RWY 06R/24L on Praha Airport is shown how the public were involved in processing of this building by public authorities and how an active involving of the public influenced the case. According to the achieved result I suggest to strengthen procedural rights of the public in some areas.

Key words

public participation, public, involved public, instruments of regional planning, EIA, measures of public character, administrative procedure

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíle práce	12
3. Literární rešerše.....	13
3.1 Zásahy do krajiny a účast veřejnosti na ochraně životního prostředí.....	13
3.1.1 Krajina a její udržitelný rozvoj.....	13
3.1.2 Vývoj participace veřejnosti.....	14
3.2 Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v České republice	17
3.2.1 Závazky z mezinárodních smluv a právních aktů Evropských společenství.....	17
3.2.2 Vývoj posuzování vlivů na životní prostředí v české právní úpravě	18
3.2.3 Cíle posuzování vlivů na životní prostředí	18
3.2.4 Posuzování záměrů	18
3.2.5 Účast veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí ..	19
3.3 Současný přístup k územnímu plánování v České republice.....	21
3.3.1 Závazky z mezinárodních smluv a právních aktů Evropských společenství.....	21
3.3.2 Systém územního plánování v České republice	22
3.3.3 Cíle územního plánování	22
3.3.4 Orgány územního plánování	23
3.3.5 Charakteristika vybraných nástrojů územního plánování.....	24
3.3.6 Vazby nástrojů územního plánování	30
3.4 Účast veřejnosti v jednotlivých procesech předcházejících výstavbě vedených podle stavebního zákona.....	30
3.4.1 Vymezení pojmu veřejnost v územním plánování	30
3.4.2 Účast veřejnosti při pořizování politiky územního rozvoje.....	32
3.4.3 Účast veřejnosti při pořizování zásad územního rozvoje	33
3.4.4 Účast veřejnosti při pořizování územního plánu	33
3.4.5 Účast veřejnosti v územním řízení	34
3.4.6 Účast veřejnosti ve stavebním řízení.....	35
3.5 Opravné prostředky proti opatření obecné povahy.....	36
3.6 Úloha správních soudů	36
3.7 Shrnutí.....	37
4. Charakteristika studijního území	38
5. Metodika	41

6. Výsledky	43
6.1 Dotazníkové šetření – obecná část.....	43
6.2 Dotazníkové šetření – část vztahující se k zamýšlené dostavbě paralelní vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L v areálu letiště Praha Ruzyně.....	53
6.3 Dostavba paralelní vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L v areálu letiště Praha Ruzyně.....	59
6.3.1 Dráha a územní plán hlavního města Prahy.....	59
6.3.2 Dráha a územní plán města Hostivice	63
6.3.3 Dráha a posouzení vlivů na životní prostředí.....	67
7. Diskuse.....	67
8. Závěr	73
Přehled literatury a použitých zdrojů.....	74

1. Úvod

V České republice po obnovení systému demokracie došlo k mnohým změnám. Jednou ze zásadních změn je zakotvení práva veřejnosti účastnit se na ochraně životního prostředí do českých právních předpisů. Veřejnost se může podílet na ochraně životního prostředí před orgány veřejné správy různými prostředky. To závisí jednak na druhu řízení, kterého se veřejnost účastní, avšak i na jejím rozhodnutí, jaký prostředek si v tom kterém řízení zvolí. V souvislosti s umístováním a povolováním staveb probíhá před orgány veřejné správy několik typů řízení. Předně u staveb, jejichž provedení by mohlo závažně ovlivnit životní prostředí, je to proces posuzování jejich vlivů na životní prostředí. Dále je třeba zmínit územní plánování, územní řízení a stavební řízení. Do všech těchto procesů se může za různých podmínek aktivně zapojovat veřejnost za účelem podílení se na ochraně životního prostředí.

Velice významným počinem v oblasti účasti veřejnosti při prosazování práva životního prostředí bylo přijetí směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí. Tato směrnice se vztahuje k procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, byla doplněna směrnicí 2003/35/ES a v návaznosti na přijetí Aarhuské úmluvy směrnicí 2009/31/ES. Implementace směrnice Rady 85/337/EHS do českého právního řádu byla provedena zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (dále také „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“).

Aarhuská úmluva, která je důležitým mezinárodním nástrojem pro posilování environmentální demokracie, má za cíl mimo jiné vytváření podmínek pro účast veřejnosti na rozhodování v procesech týkajících se životního prostředí, a byla podepsána dne 25. června 1998 v dánském Aarhusu při příležitosti ministerské konference Evropské hospodářské komise OSN a v České republice vstoupila v platnost dne 4. října 2004.

V souvislosti s touto úmluvou byla poté účast veřejnosti v procesu územního plánování podrobněji upravena v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „stavební zákon“), který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Formou občanských sdružení se může veřejnost při splnění zákonných podmínek zapojit do územního a stavebního řízení na základě § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále také „zákon o ochraně přírody a krajiny“) ve spojení s ustanoveními § 85 odst. 1 písm. c) a § 109 písm. g) stavebního zákona.

Podstata mojí práce spočívá v popisu účasti veřejnosti při posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, vybraných nástrojů územního plánování se znázorněním jejich vazeb, jak z hlediska časové posloupnosti, tak jejich vztahu hierarchického, přičemž jsem se zaměřila na ty nástroje, při jejichž projednávání se počítá s možností účasti veřejnosti. Zabývám se rovněž účastí veřejnosti v územním řízení a ve stavebním řízení. Snažím se tedy poskytnout přehled možností zapojení veřejnosti v jednotlivých procesech před orgány veřejné správy souvisejících s umístováním a povolováním staveb a ukázat, za jakých podmínek se veřejnost může zapojit do těch kterých procesů a jaká jí v nich náleží práva. Rovněž se snažím vysledovat informovanost občanů o možnosti zapojovat se jako veřejnost do uvedených procesů před orgány veřejné správy, jakož i zmonitorovat, jak umí veřejnost svá práva v uvedených oblastech aktivně využívat. Způsob uplatňování práv veřejností v praxi je sledován na kauze související se zamýšlenou výstavbou nové vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L na ruzyňském letišti. Navazuji tak na svoji bakalářskou práci, v níž jsem se již účastí veřejnosti zabývala, avšak pouze v oblasti územního plánování. V této práci se účastí veřejnosti zabývám i v dalších procesech předcházejících realizaci staveb.

2. Cíle práce

Cílem mé práce je zmonitorovat, popsat a zejména porovnat možnosti a způsoby účasti veřejnosti jednak při posuzování vlivů na životní prostředí, jednak v procesech územního plánování, a dále v územním a stavebním řízení. Dále je cílem této práce porovnání právních obsahů pojmů veřejnost, možných rozsahů uplatňování práv veřejnosti, způsobů vypořádávání se s připomínkami veřejnosti, jakož i možnostmi přezkumů vydaných správních opatření na základě prostředků uplatňovaných veřejností, a to jednak při posuzování vlivů na životní prostředí, jednak v procesech územního plánování (politika územního rozvoje, zásady územního rozvoje, územní plán, regulační plán, územní rozhodování), a dále ve stavebním řízení. Rovněž je cílem práce vysledovat informovanost osob o možnosti zapojovat se jako veřejnost do uvedených procesů před orgány veřejné správy, jakož i zmonitorovat, jak umí veřejnost svá práva v uvedených oblastech aktivně využívat. V této práci jsem si dala za cíl rovněž poskytnout osobám, respektive veřejnosti, návod, jakým způsobem se mohou aktivně zapojovat do procesů vedených orgány veřejné správy a spolupodílet se na rozhodování a přístupu k právní ochraně v otázkách životního prostředí.

Bezprostřední okolí ruzyňského letiště je místem významně dotčeným hlukem ze současného a výhledového leteckého provozu. Zamýšlená stavba paralelní dráhy RWY

06R/24L letiště Praha Ruzyně byla zapracována do územního plánu města Hostivice i do územního plánu hlavního města Prahy. Snažila jsem se zmapovat aktivity veřejnosti v souvislosti s procesy vztahujícími se k projednávání nové vzletové a přistávací dráhy a zhodnotit, zda veřejnost umí svého práva zapojit se do různých procesů a hájit otázky životního prostředí, využívat.

3. Literární rešerše

3.1 Zásahy do krajiny a účast veřejnosti na ochraně životního prostředí

V souvislosti se zásahy člověka do krajiny je třeba zajistit její udržitelný rozvoj a chránit životní prostředí. Tyto zásahy jsou v rámci české právní úpravy regulovány i prostřednictvím procesů posuzování vlivů na životní prostředí, územního plánování včetně územního rozhodování, i stavebního řízení. Do těchto procesů se může různými prostředky s různými právními dopady zapojovat i veřejnost.

V následujících podkapitolách cituji autory, kteří se zabývají udržitelným rozvojem v krajině a autory zabývající se vývojem participace veřejnosti.

3.1.1 Krajina a její udržitelný rozvoj

Pena et al. (2010) se zabývá krajinou jako dynamickým systémem. Krajina je živý organismus (Sauer, 1925). Skládá se z interaktivních fyzických a biotických složek, ve kterých lidé mohou vzájemně ovlivňovat a přetvářet krajinu (Magalhães, 2001). Pokaždé, kdy existuje územní plánování nebo intervence, je velmi důležité posuzovat krajinu jako dynamický systém (Christofolletti, 1999).

Kolar (1998) zmiňuje, že principy krajinného plánování by měly být kompatibilní s myšlenkami trvalé udržitelnosti. Maier et al. (2012) poukazuje na tři pilíře udržitelného rozvoje, ekologický, sociální a ekonomický. Uvádí, že je zřejmá vzájemná závislost jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje a že z předpokladu této závislosti potom vyplývá požadavek na vyváženost rozvoje území z hlediska všech tří pilířů. Podle Löwa a Míchala (1995) obecně platnými cíli krajinného plánování jsou vyvážený socioekonomický rozvoj regionu, zlepšování životních podmínek obyvatelstva, zodpovědné zacházení s přírodními zdroji a ochrana životního prostředí, racionální využívání území.

Sklenička (2003) uvádí, že cílem krajinného plánování je uvést do souladu trendy rozvoje lidské společnosti s principy ochrany přírody a krajiny. Jednou z forem krajinného plánování

je územní plánování. Damohorský et al. (2010) pojednává o územním plánování jako o státem, kraji a obcemi organizované činnosti sloužící k vytváření komplexních předpokladů pro výstavbu a udržitelný rozvoj území a odkazuje na § 18 odst. 1 stavebního zákona, podle kterého tyto předpoklady spočívají ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost obyvatel území, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

Damohorský et al. (2010) zmiňuje, že dokumenty územního plánování nemají trvalou platnost a nejsou neměnné a že jejich aktuálnost je průběžně prověřována a vyhodnocována z hlediska vlivu na udržitelný rozvoj, jehož součástí je též posuzování vlivů na životní prostředí. Významnou součástí územně plánovacího procesu je účast veřejnosti, vycházející z práva spolupodílet se na rozhodnutích o způsobu využití území a z práva na informace o životním prostředí (Sklenička, 2003).

3.1.2 Vývoj participace veřejnosti

Dahl (1989) popisuje, že demokratická rozhodnutí obvykle odrážejí preference většiny a práv menšiny, demokracie také zahrnuje politickou filozofii liberalismu, který klade důraz na ideály rovnosti a autonomie. (Dryzek, 1990) a (Parkins a Mitchell, 2005) uvádějí, že účast veřejnosti najde hluboké kořeny v ideálech demokratické teorie, které jsou klíčové pro řízení demokracie po celém světě. Přestože podrobnosti o demokratické teorii jsou sporné, ve svém jádru demokracie zahrnuje ideál populární svrchovanosti nebo pravidla společnosti. Norton (2003) tvrdí, že demokratická teorie poskytuje etický základ, který je nutný a užitečný pro zlepšení účasti veřejnosti. Hourdequin (2012) spojuje účast veřejnosti s demokratickými principy.

V rámci politických dohod rovnost znamená každou osobu, která má stejné právo a možnost podílet se na politickém životě (například jedna osoba, jeden hlas) a rovné zacházení na základě zákona (Rawls, 1999). Oproti tomu autonomie vyžaduje, aby každý člověk měl možnost definovat a provozovat svou vlastní představu dobrého života. Rovnosti a autonomie dohromady vyžadují, aby všem lidem byla dána příležitost podílet se na rozhodnutích, která se jich osobně dotýkají, stejně jako u těch, které se týkají veřejného statku (Rawls, 1999).

Podle Muira (2004) při zapojení veřejnosti návrh a implementace programů by měly být provedeny v rámci pochopení vztahu mezi státem a občanskou společností v empirické rovině. Chakraborty (2012) uvádí, že pro zvýšení účinnosti územního plánování je třeba

aplikovat procesy, které zohledňují zájmy zúčastněných stran, ne jako dodatečný nápad, ale jako nedílnou součást rozhodovací analýzy.

Mumford a Henshall (1983) a Karlsson et al. (2012) popisují tři úrovně účasti. Nejméně náročnou formou je poradní úroveň. Střední stupeň, zástupce, znamená výběr uživatelů, kteří dělají návrhy rozhodnutí. Kromě toho účast pomocí konsensu znamená hledání dohody mezi všemi uživateli týkající se návrhu rozhodnutí. Poslední dvě jmenované polohy účasti vyžadují, aby uživatelé byli více aktivní v procesu vývoje. Kensing a Blomberg (1998) uvádějí, že zúčastněná veřejnost musí mít přístup k relevantním informacím, musí mít možnost přijmout nezávislé postavení při řešení problému a možnost podílet se na rozhodování.

Hodnocením vývoje participace veřejnosti v zemích Evropy se zabýval též Gilpin (1995), a to především ve Velké Británii. Benson (2003) poukázal na slabá místa dosavadní praxe ve vztahu k legislativě zemí Evropské unie. Upozornil na nedostatky směrnic Evropské unie mimo jiné též v oblasti účasti veřejnosti.

K vývoji účasti veřejnosti v České republice Flekalová et al. (2007) uvádějí, že participativní plánování reprezentuje zcela jinou filozofii přístupu k plánování využití krajiny (včetně přírodních zdrojů), než jaká byla v ČR uplatňována do roku 1989. Počátky plánování využití krajiny spadají na území ČR do období rakouskouherské (habsburské) monarchie počátku 20. století. Plánování bylo budováno jako typické regulační plánování s výsadním postavením experta. Veřejnost (vlastníci, správa území) nebyla účastna vypracování návrhu. Byla o něm pouze informována a měla větší nebo spíše menší možnost vyjadřovat se k předloženým návrhům. Některé plánovací procesy, které byly v případě pozemkové reformy na přelomu 19. a 20. století postaveny na principu „dobrovolnosti“ a aktivního zapojení veřejnosti (vlastníků), nebyly příliš obvyklé a úspěšné. Svůj expertní charakter si plánování využití krajiny, reprezentované v ČR územním plánováním, podrželo i po 2. světové válce. Po roce 1948 (nástup komunismu v ČR) bylo plánování území budováno na principu tzv. demokratického centralismu: plány byly vytvářeny dle jasného politického zadání a byly nadřizenými politickými orgány kontrolovány a schvalovány. Prvky demokracie se omezovaly spíše na formální odsouhlasení územních plánů zastupitelstvem orgánů obecní samosprávy (tzv. národní výbory). Veškeré připomínky veřejnosti nebo její přímá aktivní účast v plánovacích procesech byly vysloveně nežádoucí. Svou zvláštní roli sehrál i fakt, že veškeré informace o stavu životního prostředí včetně způsobu využívání přírodních zdrojů podléhaly utajení – byly považovány za strategickou informaci v obraně státu – a veřejnost k nim neměla mít přístup. V 80. letech 20. století se do plánovacích

procesů postupně implementují prvky ekologicky šetrnějších způsobů využívání přírodních zdrojů. Neděje se tak ale na nátlak veřejnosti nebo orgánů státní správy, ale jednoznačně díky tlaku odborné veřejnosti, tj. zainteresované skupiny expertů (ekologů) pracujících v projekčních týmech v rámci územního plánování, hospodářské úpravy lesů nebo souhrnných pozemkových úprav. Ani tyto formy plánování, které už nesou prvky plánování environmentálního, nelze označit jako plánování participativní. Ke změně politické situace, která výrazným způsobem zasáhla i plánovací procesy, dochází v listopadu 1989. Změny právních norem, zejména zákon o územním plánování a stavebním řádu, zákon o pozemkových úpravách, zákon o obcích, zákon o životním prostředí nebo zákon o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), zavádějí do plánovacích procesů i větší rozsah vstupu veřejnosti.

V současné době základním mezinárodním dokumentem upravujícím problematiku účasti veřejnosti na rozhodování ve věcech životního prostředí je Aarhuská úmluva. Aarhuská úmluva byla podepsána dne 25. června 1998 v dánském Aarhusu při příležitosti ministerské konference Evropské hospodářské komise OSN. V České republice vstoupila v platnost dne 4. října 2004, prostřednictvím sdělení č. 124/2004 Sb.m.s., o Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Tato úmluva má za cíl podporu zpřístupňování informací o životním prostředí, vytváření podmínek pro účast veřejnosti na rozhodování v procesech týkajících se životního prostředí, jakož i zajištění právní ochrany v záležitostech v této oblasti.

Podle článku 2 bodu 4 Aarhuské úmluvy „veřejnost“ znamená jednu nebo více fyzických nebo právnických osob a - v souladu s vnitrostátní právní úpravou nebo praxí - jejich sdružení, organizace nebo skupiny.

Podle článku 2 bodu 5 Aarhuské úmluvy „dotčená veřejnost“ je veřejnost, která je - nebo může být - ovlivněna environmentálním rozhodováním, anebo která má na tomto rozhodování určitý zájem; pro účely této definice se u nevládních organizací podporujících ochranu životního prostředí a splňujících požadavky vnitrostátních právních předpisů předpokládá, že mají na environmentálním rozhodování zájem.

Aarhuská úmluva tedy rozlišuje veřejnost a dotčenou veřejnost. Dotčenou veřejností může být taková fyzická nebo právnická osoba, která má na rozhodnutí určitý zájem, nebo může být, či přímo je, rozhodnutím ovlivněna. Oproti tomu veřejností může být jakákoliv fyzická nebo právnická osoba.

Damohorský et al. (2010) v souvislosti s Aarhuskou úmluvou uvádí, že pokud jde o účast veřejnosti na rozhodování o specifických činnostech, pak se této na prvním místě garantuje právo na to, aby byla přiměřeně, včas a účinně informována, a to buď veřejným oznámením, nebo v dostatečně rané fázi procedury environmentálního rozhodování, garantuje však i účast veřejnosti jak při tvorbě plánů, programů a politik týkajících se životního prostředí, tak i na přípravě prováděcích předpisů a obecně závazných normativních nástrojů. Zmiňuje také, že problematika účasti na řízeních, která nejsou správními řízeními, zahrnuje velice různorodý podíl osob na postupech podle zvláštních zákonů, kde jde zejména o prvky konzultací veřejnosti, vznášení výhrad, námitek, podnětů a připomínek, a uvádí, že mezi tyto procedury patří na prvním místě proces posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), dále mezi jinými účast na projednávání a schvalování územně plánovací dokumentace.

3.2 Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v České republice

3.2.1 Závazky z mezinárodních smluv a právních aktů Evropských společenství

Dvořák (2005) uvádí, že na konci 80. a počátkem 90. let minulého století začaly posuzování vlivů záměru na životní prostředí přejímat další země západní Evropy a později, v důsledku společensko - politických změn, také země střední a východní Evropy. Ve stejné době se posuzování vlivů záměru na životní prostředí stává i předmětem některých mezinárodních dohod. Damohorský et al. (2010) uvádí, že posuzování vlivů na životní prostředí je na mezinárodní úrovni považováno za jeden ze základních nástrojů ochrany životního prostředí a že základ mezinárodní smluvní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí představuje Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států (Finsko, Espoo, 1991), která nabyla účinnosti 10. září 1997, přičemž Česká republika Úmluvu z Espoo ratifikovala 26. února 2011. Uvádí také, že jedním z charakteristických rysů procesu posuzování vlivů je účast veřejnosti, přičemž standardy této účasti jsou rovněž upraveny na úrovni mezinárodního práva v Aarhuské úmluvě.

Pokud se týká právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí v Evropské unii, první směrnicí v této oblasti byla směrnice Rady 85/337/EHS, o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí. Ta byla významným způsobem doplněna směrnicí Rady 97/11/ES, a v návaznosti na přijetí Aarhuské úmluvy směrnicí 2003/35/ES a směrnicí 2009/31/ES. Damohorský et al. (2010) zmiňuje, že právě již ve směrnici Rady 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí je upraveno, že proces posuzování se musí odehrávat za účasti veřejnosti a dotčených správních úřadů, které v jeho průběhu mohou aktivně vstupovat prostřednictvím připomínek.

3.2.2 Vývoj posuzování vlivů na životní prostředí v české právní úpravě

Jančářová (2002) uvádí, že obecně lze životní prostředí chránit prostřednictvím realizace práva sdružovacího, shromažďovacího a práva podílet se na správě věcí veřejných, výkonem práva petičního, realizací práva na informace o životním prostředí, podáváním podnětů a stížností, účastí jak v řízeních vedených správními orgány, které nemají podobu správního řízení, tak i účastí ve správním řízení, popř. v občanskoprávním řízení. Dalšími možnostmi jsou účast institucionálního charakteru (zejména strážce), uzavírání dohod a jiné formy spolupráce se správními úřady (např. při přípravě návrhů právních předpisů).

Institut posuzování vlivů na životní prostředí byl v českém právním řádu poprvé zakotven v roce 1992, konkrétně zákonem č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, jehož rámcová úprava byla záhy doplněna zákonem č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Říha (2001) tvrdí, že první domácí zákonný předpis pro posuzování vlivů na životní prostředí č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, byl formulován bez potřebných zkušeností a že jeho tvůrci se nevyznačovali přílišnou invencí a použili dostupné triviální administrativně byrokratické zahraniční vzory. Tato právní úprava platila, ve znění pozdějších změn, až do účinnosti zákona č. 100/2001 Sb., který ji zcela nahradil.

3.2.3 Cíle posuzování vlivů na životní prostředí

Posuzování vlivů na životní prostředí podléhají záměry a koncepce, jejichž provedení by mohlo závažně ovlivnit životní prostředí. Tyto záměry a koncepce jsou vymezeny zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí. Podle § 1 odst. 3 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí účelem posuzování vlivů na životní prostředí je získat odborný podklad pro vydání rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů, a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti. Tento podklad je jedním z podkladů v řízeních podle zvláštních právních předpisů.

3.2.4 Posuzování záměrů

Některé záměry podléhají posouzení vždy a některé až na základě výsledku zjišťovacího řízení. Taxativně uvedený výčet záměrů podléhajících posouzení je uveden v příloze č.1 k zákonu číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Záměry z kategorie I, mezi něž se řadí v bodě 9.2 letiště se vzletovou a přistávací dráhou v délce 2100 m a více, podléhají posouzení vždy. Záměry z kategorie II, mezi které se řadí v bodě 9.5 letiště se vzletovou a přistávací dráhou do 2100 m, podléhají posouzení až tehdy, vyplývá-li to ze závěru zjišťovacího řízení. Posouzení vlivů na životní prostředí podléhají vždy také v souladu s § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění,

jakékoliv záměry, které mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.

Damohorský et al. (2010) zmiňuje hlavní principy, které procedury EIA ovládají; jsou to zásady prevence, předběžné opatrnosti, informovanosti, účasti veřejnosti a odbornosti. Nezanedbatelným je i faktor času. Proces posuzování záměrů na životní prostředí sestává z těchto základních fází: 1. podání oznámení, 2. zjišťovací řízení, 3. zadání a zpracování dokumentace, 4. zadání a zpracování posudku, 5. vydání stanoviska.

3.2.5 Účast veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí

Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí sice explicitně nedefinuje „dotčenou veřejnost“, avšak veřejností se míní každý. Ten může ve stanovené lhůtě podat písemné vyjádření k oznámení záměru, dokumentaci a posudku. Tato vyjádření se podávají písemnou formou příslušnému úřadu, který proces posuzování vlivů na životní prostředí provádí. Lhůta pro podání těchto vyjádření začíná běžet ode dne zveřejnění informace o nich a činí 20 dnů pro podání připomínek k záměru, 30 dnů pro podání připomínek k dokumentaci a taktéž 30 dnů pro podání připomínek k posudku. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nemusí přihlížet. Podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí je příslušnému úřadu založena povinnost uveřejnit informace o dokumentech pořízených v průběhu posuzování a o veřejných projednáních. Tyto informace se zveřejňují na úředních deskách dotčených územně samosprávných celků, a to krajů a obcí, na internetu a rovněž nejméně ještě jedním, v dotčeném území obvyklým, způsobem (např. v místním rozhlase nebo tisku).

Vyjádření podaná veřejností v procesu posuzování vlivů na životní prostředí mají podobnou povahu jako připomínky podávané veřejností v procesu územního plánování. Pro příslušné úřady tedy nejsou závazná a nemusí o nich ani rozhodnout.

Tošner (2002a) upozorňuje na zvláštní postavení občanských sdružení a obecně prospěšných společností, které se stávají, při splnění podmínek v zákoně o posuzování vlivů na životní prostředí uvedených, účastníky navazujících správních řízení (tedy těch, v nichž se vydává rozhodnutí, pro něž je výsledek posuzování vlivů na životní prostředí podkladem). Za podobných podmínek je účastníkem navazujících řízení i obec, jejíž území by záměrem mohlo být výrazně ovlivněno.

Veřejnost se také může účastnit veřejného projednání posudku. Příslušný úřad je povinen o konání veřejného projednání v souladu s § 17 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí informovat nejméně 5 dnů předem. Z veřejného projednání se pořizuje zápis, který

se zveřejňuje na internetu, a jehož obsahem jsou údaje o tom, kdo se veřejného projednání účastnil a jaké závěry z tohoto projednání příslušný úřad učinil. Na tento zápis nemůže veřejnost nijak reagovat, jeho funkce je totiž pouze kontrolní, a to z důvodu urychlení celého procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Také se pořizuje úplný těsnopisný nebo zvukový záznam.

Na konci celého procesu je vydání stanoviska příslušným úřadem. Do stanoviska by se měly promítnout závěry z dokumentace, popřípadě oznámení, posudku a veřejného projednání. Příslušný úřad se může od závěrů obsažených ve výše uvedených dokumentech odchýlit a vydat stanovisko jiné. Stanovisko vydané v procesu posuzování vlivů na životní prostředí je odborným podkladem pro vydání rozhodnutí (popřípadě opatření) v navazujícím řízení podle zvláštních právních předpisů. Damohorský et al. (2010) uvádí, že v řízení podle zvláštního předpisu nelze vydat povolení či souhlas k realizaci záměru, pokud nebylo stanovisko k záměru vydáno, respektive proces posuzování vlivů na životní prostředí neproběhl. Damohorský et al. (2010) uvádí, že stanovisko EIA není správním rozhodnutím, ale jen odborným podkladem, který není hmotněprávně (věcně) závazný. Zavazuje jen procesně (formálně), neboť ve stanovených případech musí být vydáno. Tedy ačkoliv je procedura posuzování vlivů na životní prostředí povinnou součástí navazujících povolujících řízení a nelze bez ní vydat žádné navazující rozhodnutí nebo opatření, není obsah stanoviska (popř. závěru zjišťovacího řízení) pro správní orgán rozhodující v navazujícím řízení závazný. To znamená, že se obsahem stanoviska nebo závěru zjišťovacího řízení nemusí řídit, musí však odůvodnit, proč tak neučinil.

Na proces posuzování vlivů na životní prostředí se podle § 23 odst. 14 nepoužije správní řád. Stanovisko nelze samostatně napadnout žalobou ve správním soudnictví, nýbrž až v rámci soudního přezkumu navazujícího rozhodnutí. Dupláková (2010) uvádí, že jak stanovisko EIA jako závěrečný dokument, tak i závěr zjišťovacího řízení by měly podle Aarhuské úmluvy podléhat přezkumu soudními nebo jinými orgány na základě zákona. Nově je v § 23 odst. 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí občanským sdružením nebo obecně prospěšným společností, jejichž předmětem činnosti je ochrana životního prostředí, veřejného zdraví nebo kulturních památek, nebo obci dotčené záměrem, při splnění předepsaných podmínek, přisvojena možnost domáhat se zrušení navazujícího rozhodnutí u správního soudu. Podle Damohorského et al. (2010) se jedná o poměrně nešťastné ustanovení, které zhoršuje postavení potenciálního žalobce tím, že odnímá případné žalobě odkladný účinek.

Martiš a Licková (2009) uvádějí, že v České republice se do procesu posuzování EIA veřejnost zapojuje převážně pod záštitou občanských sdružení, která občany na plánovaný záměr upozorní a následně hájí společně sdílené zájmy.

3.3 Současný přístup k územnímu plánování v České republice

3.3.1 Závazky z mezinárodních smluv a právních aktů Evropských společenství

Stavební zákon, v němž je upravena problematika územního plánování, zohledňuje závazky, které vyplývají zejména z následujících dokumentů: Evropská charta místní samosprávy (č. 181/1999 Sb.), Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (ETS č. 121), Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (rok 2000), Úmluva o ochraně archeologického dědictví (ETS č. 143), Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech ochrany životního prostředí, Řídící principy trvale udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu – přijato evropskou konferencí ministrů zodpovědných za územní plánování v zemích Rady Evropy v Hannoveru/2000, Evropská úmluva o krajině (ETS č. 176, č. 13/2005 Sb. m. s.).

Doležal et al. (2006) uvádí, že na úseku územního plánování právní úprava transponuje požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES, ze dne 27. června 2001, o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí, směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, a směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků, v rozsahu, v jakém se týkají politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace jakožto koncepcí posuzovaných z hlediska jejich vlivů na životní prostředí a vlivů na evropská chráněná území přírody Natura 2000.

Směrnice o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí stanoví dvě možné cesty transposice jejích požadavků do práva členských států. První možností bylo začlenění těchto požadavků „do stávajících postupů“, druhou je jejich zahrnutí „do postupů vytvořených k dosažení souladu s touto směrnicí“. Transposice směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí byla zajištěna přijetím zákona č. 93/2004 Sb., účinného od 1. května 2004, kterým byla do zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, včleněna nová právní úprava týkající se posuzování vlivů koncepcí (tzv. SEA). Mezi tyto koncepce patří také politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace. Obě procedury, tj. posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (SEA) a pořizování územně plánovací dokumentace se ve značné míře obsahově i procesně překrývají. Z těchto důvodů

jsou požadavky evropských směrnic začleněny přímo do stavebního zákona (Doležal et al., 2006).

3.3.2 Systém územního plánování v České republice

Zákon číslo 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, zavedl nový systém územního plánování v České republice. Změna podmínek vyplývající ze společenských změn uvnitř státu i ze začlenění ČR do Evropské unie vyvolala potřebu změn systému územního plánování (Tušer, 2009). Bylo totiž třeba vytvořit jednotný a průběžně aktualizovaný systém informací o území pro potřeby územního plánování, ustanovit celostátní nástroj územního plánování pro koordinaci územního rozvoje nejen v rámci České republiky, ale i v rámci evropského prostoru, sjednotit pojetí územně plánovací dokumentace jednotlivých krajů a odstranit jejich přesahový překryv s územními plány obcí a v neposlední řadě aplikovat v systému silně politicky motivovanou ideu udržitelného rozvoje, která je do stavebního zákona promítnuta jako udržitelný rozvoj území a jeho hodnocení v rámci jednotlivých nástrojů.

Nový systém je postaven na vzájemně provázaných nástrojích územního plánování, z nichž územně plánovací podklady a politika územního rozvoje jsou nástroji úplně novými, a územně plánovací dokumentace je inovována zejména na krajské úrovni jako zásady územního rozvoje. Nástroje územního plánování jsou vzájemně provázány horizontálně (časovou posloupností) i vertikálně (hierarchicky), což zajišťuje koordinaci záměrů v území na mezinárodní, národní, regionální a lokální úrovni (Tušer, 2009).

3.3.3 Cíle územního plánování

Ve stavebním zákoně se v § 18 odst. 1 přímo stanoví, že cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky generací budoucích. Pro zajištění předpokladů pro udržitelný rozvoj území je třeba soustavně sledovat společenský a hospodářský potenciál rozvoje. Maier et al. (2012) uvádí, že cíl územního plánování je dvojaký: na jedné straně má územní plánování vytvářet předpoklady pro výstavbu, na straně druhé ale musí dbát o udržitelný rozvoj území. Prostředkem k dosažení udržitelného rozvoje je koordinace veřejných i soukromých zájmů v území a dosažení jejich souladu. Na rozdíl od strategického plánování se územní plánování zabývá především fyzickou stránkou změn v území, ale sleduje přitom i společenský a hospodářský potenciál rozvoje.

Územní plánování soustavně a komplexně řeší funkční využití a prostorové uspořádání území, stanoví zásady jeho organizace a věcně a časově koordinuje výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území (Hegenbart et al., 2008). Podle Plose (2007) územní plánování musí být především dialogem, rozpravou vedenou mezi všemi subjekty, které obývají, popřípadě i spravují určité správní území, tj. jednotlivými občany a jejich sdruženími, podnikatelskými subjekty, politickou reprezentací, pořizovateli i zhotoviteli územního plánování.

Problematiku územního plánování upravuje stavební zákon. Hegenbart et al. (2008) uvádí, že ve shodě s dokumenty mezinárodních společenství, kterých je Česká republika členem (EU, OECD, OSN), i s českým právním řádem, vychází stavební zákon z principu udržitelného rozvoje území jako vyváženého vztahu podmínek pro životní prostředí, hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel území.

3.3.4 Orgány územního plánování

Orgány územního plánování koordinují veřejné i soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizují ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů. Působnost ve věcech územního plánování podle stavebního zákona je svěřena orgánům obcí a krajů, Ministerstvu pro místní rozvoj, a na území vojenských újezdů Ministerstvu obrany. Každý z uvedených orgánů vykonává jemu zákonem svěřený okruh pravomocí. Systém veřejné správy na úseku územního plánování vychází ze smíšeného modelu veřejné správy, který byl založen ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, a dalšími zákony, především pak zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (Hegenbart et al., 2008). Územní plánování se tedy vyznačuje tím, že orgány obcí a orgány krajů vykonávají působnost na úseku územního plánování jak v rámci výkonu samostatné působnosti, jinými slovy v rámci samosprávy, tak i v rámci přenesené působnosti. Zásadní rozhodovací pravomoci při pořizování a vydávání územně plánovací dokumentace jsou svěřeny zastupitelstvům obcí nebo zastupitelstvům krajů do samostatné působnosti z důvodu jejich významného samosprávného a politického aspektu (Hegenbart et al., 2008). U pořizování územně plánovací dokumentace, popřípadě územně plánovacích podkladů, se jedná o vysoce odborně i administrativně náročnou činnost, která je svěřena obecním úřadům nebo krajským úřadům do jejich přenesené působnosti. Ústředním orgánem státní správy na úseku územního plánování je Ministerstvo pro místní rozvoj, vyjma územního plánování na území vojenských újezdů, kde je tato pravomoc v gesci Ministerstva obrany.

K postavení jednotlivých orgánů územního plánování lze uvést, že ze stavebního zákona vyplývá, že při splnění dalších zákonem stanovených podmínek orgány obce zajišťují ochranu a rozvoj území obce; orgány kraje zajišťují ochranu a rozvoj území kraje, přitom mohou do činnosti orgánů obcí zasahovat jedině v zákonem stanovených případech, a to výlučně v záležitostech nadmístního významu. Ministerstvo pro místní rozvoj může zasahovat do působnosti orgánů krajů a obcí jen v zákonem stanovených případech, a to výlučně v záležitostech týkajících se rozvoje území státu.

3.3.5 Charakteristika vybraných nástrojů územního plánování

Nástroje územního plánování slouží k prosazování cílů a úkolů územního plánování v území na národní, regionální a místní úrovni. Základními nástroji územního plánování jsou územně plánovací podklady, územně plánovací dokumentace a územní rozhodnutí (Halasová, Šilarová, 2007).

Z hlediska územního plánování existuje zákonná povinnost (zákon č. 183/2006 Sb.) respektovat vyšší úroveň (vertikální provázanost). Tedy krajské zásady územního rozvoje (ZÚR) jsou územně plánovací dokumentací na úrovni kraje a musejí respektovat politiku územního rozvoje na úrovni státu. Návrh ZÚR zpracovává (tedy pořizuje) krajský úřad a předkládá ho ke schválení (tedy vydání) zastupitelstvu kraje. Pořízení ZÚR je ze zákona povinné. Současně platí, že schválené ZÚR jsou závazné pro pořizování a vydávání územních plánů (na úrovni obce), regulačních plánů (může vydat obec i kraj) a pro územní řízení. Územní plán obce tak musí respektovat státní politiku územního rozvoje i krajské ZÚR, přičemž platí, že nižší úroveň se přiměřeně podílí na tvorbě a zejména připomínkování vyšší úrovně (Půček, 2009).

Územně plánovacími podklady jsou územně analytické podklady, jejichž úlohou je průběžně sledovat a vyhodnocovat stav a vývoj území, a územní studie, které prověřují možnosti a podmínky změn v území. Územně analytické podklady a územní studie jsou podkladem pro pořizování politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace, jakož i podkladem pro posuzování vlivů na životní prostředí, poskytování územně plánovacích informací i podkladem pro rozhodování v území. Územně analytické podklady jsou průběžně aktualizovány, a to na úrovni krajů a obcí tak zvaného třetího typu, neboli obcí s rozšířenou působností. Obsahem podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje území jsou zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území.

Rozbor udržitelného rozvoje zahrnuje zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území (URÚ) s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území (tj. pro udržitelný rozvoj území) a určení problémů k řešení v územně plánovacích dokumentacích (Tušer, 2009).

Politika územního rozvoje

Změna společenské situace České republiky vyvolala potřebu celostátního nástroje pro koordinaci územního rozvoje jak uvnitř státu tak i vně v rámci evropského společenství. Zákon č.183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) proto zavádí nový územně plánovací nástroj s celostátní působností - politiku územního rozvoje (Halasová, Šilarová, 2007).

Politika územního rozvoje je koncepčním celostátním nástrojem územního plánování, který se zabývá otázkami územního plánování na nadregionální, celostátní a mezinárodní úrovni. Účelem politiky územního rozvoje je konkretizace v zákoně obecně formulovaných cílů a úkolů územního plánování s ohledem na souvislosti a problémy v území, které svým významem a dosahem překračují pravomoci jednotlivých krajů, ministerstev nebo jiných ústředních správních úřadů (Doležal et al., 2006).

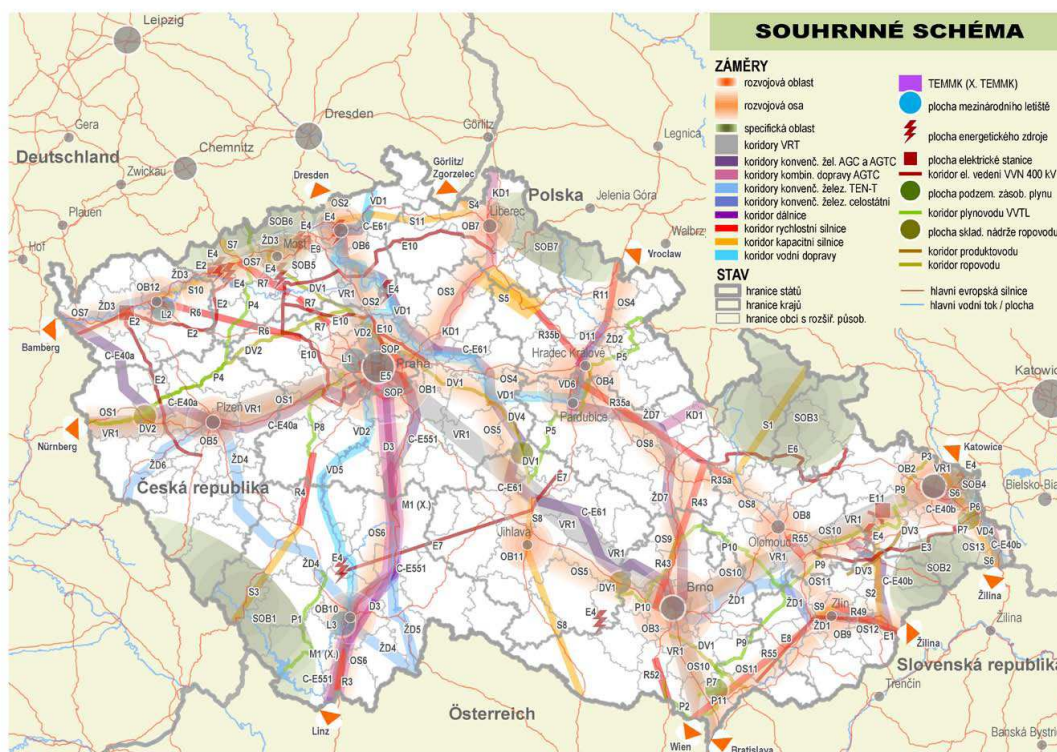
Politika územního rozvoje napomáhá trvale udržitelnému rozvoji Evropské unie prostřednictvím vyvážené územní struktury. Již v roce 1994 se ministři odpovědní za územní plánování dohodli na třech politických směrnicích pro územní rozvoj Evropské unie (Evropské perspektivy územního rozvoje, 1999). Zmíněné směrnice mají již tehdy za cíl:

- rozvoj vyváženého a polycentrického urbanistického systému a nového vztahu mezi městem a venkovem;
- zajištění parity přístupu k infrastruktuře a poznatkům;
- trvale udržitelný rozvoj, prozíravé řízení a ochranu přírodního a kulturního dědictví.

Cíle stanovené v Evropských perspektivách územního rozvoje by měly plnit evropské instituce a vládní a správní orgány na národní, regionální i místní úrovni.

Politiku územního rozvoje pořizuje Ministerstvo pro místní rozvoj pro území celé České republiky a schvaluje ji vláda. Politika územního rozvoje je závazná pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území. Obsah politiky územního rozvoje je upraven přímo stavebním zákonem, v jeho

ustanovení § 32. Politika územního rozvoje mimo jiné vymezuje plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje (viz obr. 1).

obr. 1: Politika územního rozvoje, souhrnné schéma, zdroj: ÚÚR, 2009

Politika územního rozvoje České republiky 2008 byla schválena usnesením vlády České republiky v červenci roku 2009 (usnesení vlády České republiky ze dne 20. července 2009 č. 929 o Politice územního rozvoje České republiky 2008). Dokument Politika územního rozvoje České republiky 2008 je členěn na kapitoly: „Republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území“, které se uplatňují na celém území České republiky; „Rozvojové oblasti a rozvojové osy“, „Specifické oblasti“, „Koridory a plochy dopravní infrastruktury“ a „Koridory, plochy a rozvojové záměry technické infrastruktury“; „Další úkoly územního plánování“.

Účelem vymezení koridorů dopravy v Politice územního rozvoje České republiky je ochrana ploch pro umístění např. pozemních komunikací, drah, vodních cest a letišť, které mají vliv na rozvoj území České republiky, svým významem přesahují území jednoho kraje a umožní propojení základní sítě dopravních cest na území České republiky a se sousedními státy (ÚÚR, 2009).

Pro územní plánování vyplynuly z Politiky územního rozvoje České republiky 2008 v souvislosti s koridory a plochami dopravní infrastruktury tyto úkoly:

- kraje v zásadách územního rozvoje upřesní vymezení ploch a koridorů dopravní infrastruktury, při respektování důvodů vymezení a kritérií a podmínek pro rozhodování,
- příslušné kraje a obce zajistí územní ochranu vymezených koridorů a ploch, případně územní rezervou,
- příslušné kraje a obce postupují při pořizování územně plánovací dokumentace v souladu s kritérii a podmínkami pro rozhodování o změnách v území,
- kraje při pořizování územně plánovací dokumentace řeší územní souvislosti vymezených koridorů a ploch.

Politika územního rozvoje v kapitole 5, části 5.2, článku (131) vymezuje mezi koridory a plochami dopravní infrastruktury novou paralelní vzletovou a přistávací dráhu (VPD), vzletové a přistávací prostory (VPP) letiště Praha Ruzyně. Důvodem vymezení je zvýšení kapacity mezinárodního letiště. Pro územní plánování vyplynuly v souvislosti s tímto vymezením následující úkoly:

- řešit dopady rozvoje letiště Praha Ruzyně na územní rozvoj dotčených obcí (zejména hlukové zátěže),
- řešit napojení letiště na další druhy dopravy (přednostně kolejovou dopravu).

Územně plánovací dokumentace

Územně plánovací dokumentace má funkci a obsah definovány zákonem a příslušnou vyhláškou. Je závazným podkladem pro všechny druhy rozhodování v území, zvláště pak pro územní rozhodnutí. Územně plánovací dokumentace je rozčleněna na tyto druhy:

- zásady územního rozvoje,
- územní plán
- regulační plán

Zákon výslovně ukládá krajům povinnost pořizovat zásady územního rozvoje. Avšak pořízení územního a regulačního plánu je zákonem ponecháno zcela na vůli pořizovatele.

Zásady územního rozvoje

Strategickým nástrojem územního plánování kraje, jež je pořizován vždy pro celé jeho území, jsou zásady územního rozvoje. Zákon nepřipouští pořizování zásad územního rozvoje pouze pro vymezenou část území kraje. V nadmístních souvislostech území kraje zásady územního rozvoje zpřesňují a rozvíjejí cíle a úkoly územního plánování v souladu s politikou územního rozvoje, určují strategii pro jejich naplňování, a také je jejich prostřednictvím koordinována územně plánovací činnost obcí. Zásady územního rozvoje jsou závazné pro pořizování a vydávání územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území. Návrh zásad územního rozvoje pořizuje krajský úřad a předkládá ho k posouzení Ministerstvu pro místní rozvoj a dále ke schválení zastupitelstvu kraje. Zásady územního rozvoje vydává zastupitelstvo kraje jako opatření obecné povahy. Krajský úřad předloží zastupitelstvu kraje nejpozději do dvou let po vydání zásad územního rozvoje zprávu o jejich uplatňování v uplynulém období, na jejímž základě dochází k jejich aktualizaci nebo ke zpracování nového návrhu (Halasová, Šilarová, 2007). (Doležal et al., 2006) uvádí, že při pořizování zásad územního rozvoje se nezpracovává koncept, ale rovnou návrh, který zpravidla obsahuje variantní řešení. K návrhu zásad územního rozvoje se vždy připojí vyhodnocení jejich vlivů na udržitelný rozvoj území. Vzhledem ke skutečnosti, že se na pořizování zásad územního rozvoje vztahuje správní řád a zásady územního rozvoje se vydávají formou opatření obecné povahy, rozděluje se projednání jejich návrhu do dvou časových etap. První etapou je projednání návrhu zásad územního rozvoje s dotčenými orgány a druhou etapou řízení o jejich vydání. Výběr výsledné varianty je možný až v závěru první etapy při dohodnutí zásad územního rozvoje s dotčenými orgány. Před zahájením řízení o vydání zásad územního rozvoje pořizovatel zajistí úpravu jejich návrhu podle výsledku projednání.

Územní plán

Územní plán se pořizuje a vydává vždy pro celé území obce, celé území hlavního města Prahy nebo pro jeho vymezenou část, jedná-li se o vojenský újezd, pak pro celé území vojenského újezdu. Územní plán je závazný pro pořízení a vydání regulačního plánu zastupitelstvem obce, pro rozhodování v území, zejména pro vydávání územních rozhodnutí. Územním plánem se stanovuje základní koncepce rozvoje území obce, ochrana jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny, jakož i koncepce veřejné infrastruktury. Územním plánem se vymezuje zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně

prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví se jím podmínky pro využití těchto ploch a koridorů. Vydáván je formou opatření obecné povahy postupem podle správního řádu. Úlohou územního plánování v soustavě nástrojů územního plánování je zpřesnit a rozvíjet cíle a úkoly územního plánování ve vztahu k jedinečným podmínkám území obce.

Regulační plán

Účelem regulačního plánu je v řešené ploše stanovit podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. Jeho významnou úlohou je nahradit v řešené ploše ve schváleném rozsahu územní rozhodnutí. Naopak nemůže nahradit územní rozhodnutí v nezastavěném území. Je závazný pro rozhodování v území. Regulační plán vydaný krajem je závazný pro územní plány a regulační plány vydávané obcemi. K vydání regulačního plánu je podle současné právní úpravy kompetentní zastupitelstvo obce, a při splnění ostatních zákonem stanovených podmínek také zastupitelstvo kraje.

Územní rozhodnutí

Závazným podkladem pro vydání územního rozhodnutí je územně plánovací dokumentace. V případě neexistující územně plánovací dokumentace posuzuje příslušný stavební úřad, zdali je záměr žadatele v souladu:

- s cíli a úkoly územního plánování zejména s charakterem území, požadavky na ochranu architektonických a urbanistických hodnot v území,
- s požadavky tohoto zákona a jeho prováděcích předpisů, zejména s obecnými požadavky na využívání území,
- s požadavky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu,
- s požadavky zvláštních právních předpisů a se stanovisky dotčených správních orgánů.

Podkladem pro rozhodování v území jsou také územně plánovací podklady, kterými jsou:

- územně analytické podklady,
- územní studie.

3.3.6 Vazby nástrojů územního plánování

Za účelem zajištění koordinace záměrů v území na celostátní, krajské a obecní úrovni jsou spolu nástroje územního plánování vzájemně provázány. Jelikož orgány kraje v samostatné působnosti a orgány obce v samostatné působnosti mezi sebou nemají vztah nadřízenosti a podřízenosti, na rozdíl od přenesené působnosti, jsou vzájemné vazby nástrojů územního plánování významným prostředkem koordinace záměrů v území.

Z hlediska územního plánování existuje zákonná povinnost (zákon č. 183/2006 Sb.) respektovat vyšší úroveň (vertikální provázanost). Tedy krajské zásady územního rozvoje (ZÚR) jsou územně plánovací dokumentací na úrovni kraje a musejí respektovat politiku územního rozvoje na úrovni státu. Návrh ZÚR zpracovává (tedy pořizuje) krajský úřad a předkládá ho ke schválení (tedy vydání) zastupitelstvu kraje. Pořízení ZÚR je ze zákona povinné. Současně platí, že schválené ZÚR jsou závazné pro pořizování a vydávání územních plánů (na úrovni obce), regulačních plánů (může vydat obec i kraj) a pro územní řízení. Územní plán obce tak musí respektovat státní politiku územního rozvoje i krajské ZÚR, přičemž platí, že nižší úroveň se přiměřeně podílí na tvorbě a zejména připomínkování vyšší úrovně (Půček, 2009).

3.4 Účast veřejnosti v jednotlivých procesech předcházejících výstavbě vedených podle stavebního zákona

3.4.1 Vymezení pojmu veřejnost v územním plánování

Podle Tošnera (2002b) platí, že čím dříve se veřejnost zapojí do ovlivňování podoby území ve svém okolí, tím větší je šance, že uspěje se svými představami a podaří se zabránit nevhodným zásahům a naddimenzovaným stavbám. Právě územní plánování jako první stádium řešení podoby území, do něhož se může veřejnost zapojit, a další navazující procesy týkající se jednotlivých staveb a záměrů (posuzování vlivů na životní prostředí, územní a stavební řízení atd.), dává možnost občanům účinně vyjádřit své názory na budoucí využití území a konkrétní záměry a hájit zájmy ochrany životního prostředí a tím předcházet případným konfliktům vzniklým po realizaci příslušných záměrů.

Černý (2010) poukazuje na úpravu procesu pořizování a vydávání jednotlivých druhů územně plánovací dokumentace ve stavebním zákoně, která se v mnoha směrech liší od obecné úpravy postupu při vydávání opatření obecné povahy, obsažené v části šesté správního řádu (§§ 171-174). Pokud jde o možnosti ovlivňování obsahu územně plánovací dokumentace ze strany veřejnosti, vychází ovšem z obdobné základní koncepce. Její podstatou je rozlišení mezi právy, příslušejícími širšímu okruhu osob, případně každému,

a právy, jimiž disponuje pouze omezený okruh privilegovaných subjektů. Zde je třeba mít na zřeteli, že odlišná je úprava možnosti vyjádřit se k návrhu politiky územního rozvoje, zde nejsou žádné privilegované subjekty zákonem vymezeny.

Stavební zákon v části třetí, hlavě druhé, obsahující obecná ustanovení a společné postupy v územním plánování uvádí, že veřejnost může být při pořizování návrhu, popřípadě konceptu územně plánovací dokumentace zastupována zmocněným zástupcem veřejnosti. Zástupcem veřejnosti může být fyzická nebo právnická osoba plně způsobilá k právním úkonům. Zástupce veřejnosti musí zmocnit nejméně jedna desetina občanů obce s méně než 2000 obyvateli nebo nejméně 200 občanů příslušné obce, kteří uplatňují věcně shodnou připomínku k návrhu, popřípadě konceptu územně plánovací dokumentace. Zástupce veřejnosti může zmocnit rovněž nejméně 500 občanů kraje nebo nejméně jedna desetina občanů kterékoli obce na území kraje s méně než 2000 obyvateli nebo nejméně 200 občanů obce na území kraje, pokud podali věcně shodnou připomínku k návrhu zásad územního rozvoje.

Stavební zákon dále stanoví, že zmocnění zástupce veřejnosti se dokládá seznamem občanů obce nebo kraje nebo obyvatel podle zvláštních právních předpisů, kteří uplatňují věcně shodnou připomínku, a podpisovou listinou, v níž je uvedeno jméno a příjmení, trvalý pobyt nebo pobyt, popřípadě adresa místa pobytu v zahraničí a podpis osob s prohlášením, že jmenovaného zástupce veřejnosti zmocňují k podání námítky podle tohoto zákona, a prohlášením zástupce veřejnosti. Toto prohlášení obsahuje jméno a příjmení zástupce veřejnosti, jeho trvalý pobyt nebo pobyt a podpis, že toto zmocnění přijímá.

O tom, zda osoba splňuje podmínky k zastupování veřejnosti rozhodne v případě pochybností správní orgán postupem podle správního řádu usnesením, které se oznamuje pouze této osobě; do pravomocného rozhodnutí o této věci má tato osoba všechna procesní práva zástupce veřejnosti.

Hegenbart et al. (2008) uvádí, že institut zástupce veřejnosti umožňuje osobám, které by jinak ke konceptu nebo návrhu územně plánovací dokumentace anebo k návrhu územního opatření o stavební uzávěře nebo územního opatření o asanaci území mohly podat pouze připomínku, uplatnit kvalifikované podání, tedy tzv. námítku. O námítkách musí správní orgán, který opatření obecné povahy vydává, rozhodnout; toto rozhodnutí se uvede jako součást odůvodnění příslušného opatření obecné povahy (...). Podmínkou využití institutu zástupce veřejnosti je uplatnění věcně shodné připomínky určitým počtem občanů obce nebo kraje a zmocnění k zastupování těchto osob v daném řízení.

Institut zástupce veřejnosti byl totiž začleněn do nového stavebního zákona právě z toho důvodu, aby poskytl možnost zapojit se do řízení o vydání územně plánovací dokumentace a vyjádřit své připomínky i těm, kteří příslušným návrhem územně plánovací dokumentace na svých právech přímo dotčeni nejsou (...). Zákon tedy důsledně rozlišuje osoby, jejichž práva a povinnosti jsou návrhem územního plánu přímo dotčeny, a ostatní, přičemž první skupině osob přiznává v řízení o územním plánu privilegované procesní postavení. Ostatní zájemci o účast na řízení o územním plánu, kteří na svých právech přímo dotčeni nejsou, ovšem mohou společně vytvořit dostatečně početnou skupinu dle § 23 stavebního zákona a zvolit si ze svého středu svého zástupce, tedy zástupce veřejnosti, který potom bude mít v řízení o územním plánu shodné postavení jako dotčené osoby a s jehož námitkami, které představují společné připomínky všech jím zastupovaných osob, musí být zacházeno stejně jako s námitkami dotčených osob (NSS, 2008).

Písemnosti ve věcech územního plánování jsou veřejnosti dostupné zpravidla způsobem zveřejnění veřejnou vyhláškou. Veřejnou vyhláškou se zveřejňují jen v zákonem stanovených případech, nicméně u v této práci vybraných nástrojů územního plánování se o zveřejňování písemností veřejnou vyhláškou jedná vždy.

Neopomenutelným úkonem při pořizování územně plánovací dokumentace je veřejné projednání.

3.4.2 Účast veřejnosti při pořizování politiky územního rozvoje

Účast veřejnosti při pořizování politiky územního rozvoje upravuje ustanovení § 33 odst. 4 a 8 stavebního zákona. Ministerstvo (má se na mysli Ministerstvo pro místní rozvoj) zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup návrh politiky územního rozvoje, včetně vlivů na udržitelný rozvoj území, oznámí místo a dobu konání veřejného projednání nejméně 30 dnů předem a stanoví lhůtu pro podání písemných připomínek obcí a veřejnosti, která nesmí být kratší než 60 dnů ode dne veřejného projednání. Připomínky veřejnosti se dávají přímo ministerstvu. Černý (2010) uvádí, že pro vyjádření se k návrhu politiky územního rozvoje nejsou zákonem vymezeny žádné privilegované subjekty.

Ministerstvo zohlední výsledky vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, stanoviska, připomínky obcí a veřejnosti a případná vyjádření sousedních států a výsledky konzultací a upraví návrh politiky územního rozvoje. Tento upravený návrh projedná se zástupci ministerstev, jiných ústředních správních úřadů a krajů. Ke schválení politiky územního rozvoje předkládá ministerstvo vládě návrh politiky územního rozvoje a spolu s ním též

zprávu o vyhodnocení návrhu politiky územního rozvoje obsahující i vyhodnocení připomínek veřejnosti.

Projednání návrhu politiky územního rozvoje s příslušnými orgány a veřejností dokladuje Ministerstvo pro místní rozvoj ve zprávě o projednání jejího návrhu, která obsahuje vyhodnocení uplatněných stanovisek, připomínek, vyjádření a proběhlých konzultací včetně zdůvodnění, jakým způsobem byly zohledněny v předkládaném návrhu (...). Vláda jako kolektivní orgán schvaluje politiku územního rozvoje usnesením (Hegenbart et al., 2008).

3.4.3 Účast veřejnosti při pořizování zásad územního rozvoje

Účast veřejnosti při pořizování zásad územního rozvoje upravuje ustanovení § 39 stavebního zákona. Krajský úřad, který je pořizovatelem zásad územního rozvoje, doručí veřejnou vyhláškou upravený a posouzený návrh zásad územního rozvoje, vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území a oznámení o konání veřejného projednání. Veřejné projednání návrhu a vyhodnocení se koná nejdříve 15 dnů ode dne doručení. K veřejnému projednání jednotlivě přizve ministerstvo, dotčené orgány, obce v řešeném území a obce sousedící s tímto územím a sousední kraje, a to alespoň s 30 denním předstihem. Výlučně dotčené obce, vlastníci, správce nebo provozovatel veřejné dopravní nebo veřejné technické infrastruktury a zástupce veřejnosti mohou do 7 dnů ode dne veřejného projednání podat proti návrhu zásad územního rozvoje námítky, které musejí být odůvodněny, a také musí být vymezeno území dotčené námitkou. V téže lhůtě může každý podat připomínky k návrhu a vyhodnocení. Dotčené obce, oprávněný investor a zástupce veřejnosti musí být upozorněni, že nelze přihlížet k později uplatněným námitkám, stanoviskům a připomínkám. Stavebním zákonem je vyloučeno přihlížet k těm námitkám, o kterých již bylo rozhodnuto v rámci schválení politiky územního rozvoje. Krajský úřad je povinen vyhodnotit výsledky projednání a zpracovat s ohledem na veřejné zájmy návrh rozhodnutí o námitkách a návrh vyhodnocení připomínek. Toto rozhodnutí o námitkách je nedílnou součástí odůvodnění opatření obecné povahy.

3.4.4 Účast veřejnosti při pořizování územního plánu

Účast veřejnosti při pořizování územního plánu upravuje § 52 stavebního zákona. Pořizovatel doručí veřejnou vyhláškou upravený a posouzený návrh územního plánu, vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, pokud se zpracovává, a oznámí konání veřejného projednání. Veřejné projednání návrhu a vyhodnocení se koná nejdříve 15 dnů ode dne doručení. K veřejnému projednání pořizovatel přizve jednotlivě obec, pro kterou je územní plán pořizován, dotčené orgány, krajský úřad a sousední obce s nejméně 30 denním

předstihem. Námitky proti návrhu územního plánu mohou podat výlučně vlastníci pozemků a staveb dotčených návrhem řešení, oprávněný investor a zástupce veřejnosti, tedy subjekty, jimž v tomto procesu ze zákona náleží privilegované postavení, a to ve lhůtě do 7 dnů ode dne veřejného projednání. Tyto námitky musí být odůvodněné, musí obsahovat údaje podle katastru nemovitostí dokladující dotčená práva a musí být vymezeno území dotčené námitkou. Připomínky v téže lhůtě, jež také musí být odůvodněné, musí obsahovat údaje podle katastru nemovitostí dokladující dotčená práva a musí být vymezeno území dotčené námitkou, může podat každý. Ke stanoviskům, námitkám a připomínkám ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto při vydání zásad územního rozvoje nebo regulačního plánu vydaného krajem, se nepřihlíží.

Pořizovatel ve spolupráci s určeným zastupitelem vyhodnotí výsledky projednání, zpracuje s ohledem na veřejné zájmy návrh rozhodnutí o námitkách a návrh vyhodnocení připomínek uplatněných k návrhu územního plánu. Při splnění dalších zákonem předepsaných úkonů následně vydá územní plán. Je vydán formou opatření obecné povahy a v jeho odůvodnění musí být rozhodnuto o námitkách, tedy i o námitkách veřejnosti.

3.4.5 Účast veřejnosti v územním řízení

Územní řízení je vedeno k návrhu. Cílem územního řízení je vydání územního rozhodnutí. Doucha a Černý (1999) uvádějí, že se jedná o zvláštní druh správního řízení, které řeší stavební zákon, prováděcí vyhláška a subsidiárně správní řád. Jde o proces rozhodování o konkrétním využití a uspořádání určitého území. Teprve na základě územního rozhodnutí nebo územního souhlasu, nestanoví-li zákon jinak, lze umisťovat stavby nebo zařízení, jejich změny, měnit jejich vliv na využití území, měnit využití území a chránit důležité zájmy v území. Povinností stavebního úřadu je k projednání žádosti nařídit veřejné jednání, které může být spojeno s ohledáním na místě. Nejpozději při tomto veřejném jednání může veřejnost uplatnit připomínky. V územním řízení tedy již není zákonem připuštěno, aby veřejnost uplatnila tak zvanou námitku, nicméně připomínky uplatňovat může.

Lepeška (2008) uvádí, že na rozdíl od tradičního správního řízení, které je obecně neveřejné, je územní řízení veřejné, navíc kromě toho mají občanská sdružení, která působí na úseku ochrany přírody a krajiny, v rámci územního řízení (ale i v dalších řízeních o stavbách) v České republice nadstandardní postavení. V návaznosti na uplatnění § 70 zákona č. 114/1992, o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, mají všechna práva účastníků řízení za stanovených podmínek (musí kvalifikovaným způsobem požádat příslušný úřad, aby mu zahajování všech řízení oznamoval a poté se ve stanovené lhůtě k účasti v řízení přihlásit). Mají tedy možnost nejen podávat připomínky, které musí být vzaty

v úvahu, ale mohou disponovat s řízením, podávat návrhy důkazů, námitky a používat všechny opravné prostředky. To jim dává velmi silné postavení v rámci všech řízení podle stavebního zákona, a to ve všech případech, které se dotýkají zájmů ochrany přírody a krajiny.

Veřejnost nemá v územním řízení statut účastníka řízení, nicméně o záměru se může dozvědět z veřejné vyhlášky, kde se také dozví datum, hodinu a místo konání veřejného ústního jednání. Podle Vítkové (2008) informace uvedené ve veřejné vyhlášce zjevně nestačí k tomu, aby právo podávat připomínky bylo efektivně realizováno. Veřejnost sice z veřejné vyhlášky zjistí informace o zahájení územního řízení a o veřejném ústním jednání, ovšem tyto informace jsou pouze základní. Dále se veřejnost může dozvědět informace, které bezodkladně po nařízení veřejného ústního jednání musí žadatel dle § 87 odst. 2 stavebního zákona vyvěsit na místě určeném stavebním úřadem nebo na vhodném veřejně přístupném místě u stavby nebo pozemku, na nichž se má záměr uskutečnit (tedy taková „cedule“). Vyvěšení těchto informací pak musí být zajištěno až do doby konání veřejného ústního jednání. Z informace poskytnuté žadatelem dle § 87 odst. 2 stavebního zákona se veřejnost dozví zcela jistě grafické vyjádření záměru, popřípadě jiný podklad, z něhož lze usuzovat na architektonickou a urbanistickou podobu záměru a na jeho vliv na okolí. Skutečnost, že veřejnost zjistí veškeré informace pokud se zúčastní veřejného ústního jednání, o jehož konání se dozví z veřejné vyhlášky, kterou je doručováno účastníkům řízení, je nedostačující, neboť právě na veřejném ústním jednání má veřejnost poslední možnost podat svoje připomínky.

Nelze opomíjet, že veřejnost se může do stavebního řízení aktivně zapojit též na podkladě ustanovení § 85 odst. 1 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění, ve spojení s § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a to formou občanského sdružení. Hájit může výlučně zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle posledně citovaného zákona.

3.4.6 Účast veřejnosti ve stavebním řízení

Stavební řízení je vedeno k žádosti stavebníka a je neveřejné. Cílem stavebního řízení je vydání stavebního povolení. Veřejnost se může do stavebního řízení aktivně zapojit na základě § 109 písm. g) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění, ve spojení s § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a to formou občanského sdružení. Hájit může výlučně zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle posledně citovaného zákona.

3.5 Opravné prostředky proti opatření obecné povahy

Územní plán je z formálního hlediska opatřením obecné povahy. Inspirací k zavedení opatření obecné povahy do českého právního řádu byla německá a švýcarská úprava (Hendrych et al., 2009). Opatření obecné povahy je upraveno v části šesté správního řádu. Ondruš (2005) považuje celou část šestou správního řádu za blanketní ustanovení, neboť zákon výslovně neupravuje, co opatření obecné povahy je, kdy tuto specifikaci ponechává na zvláštní zákony.

Proti opatření obecné povahy nelze podat řádný opravný prostředek. Rozklad ani odvolání nelze podat ani proti rozhodnutí o námitkách, které je součástí odůvodnění opatření obecné povahy. To ovšem neznamená nepřezkoumatelnost tohoto správního aktu. Posoudit soulad opatření obecné povahy s právními předpisy umožňuje správní řád v režimu přezkumného řízení, to znamená cestou mimořádného opravného prostředku.

Vedral (2006) zmiňuje, že zákon vylučuje, aby byl proti opatření obecné povahy, jako zvláštnímu druhu správního aktu, podán opravný prostředek. Odvolání ani rozklad nelze podat ani proti rozhodnutí o námitkách vlastníků nemovitostí, které je podle § 172 odst. 5 správního řádu součástí odůvodnění opatření obecné povahy. V případě tohoto rozhodnutí však zákon obnovu řízení nevylučuje a bude možné i přezkumné řízení a také případně správní žaloba podle soudního řádu správního.

Černý (2010) uvádí, že kromě toho, že zástupce veřejnosti zřejmě dle úmyslu zákonodárce nemá mít žádná speciální práva během pořizování územně plánovací dokumentace, nemá podle stávající judikatury Nejvyššího správního soudu ani možnost podat návrh na zrušení opatření obecné povahy, kterým byly schváleny zásady územního rozvoje nebo územní plán. V souvislosti s tímto tvrzením odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 Ao 3/2008-27 ze dne 25.6.2008.

Zástupce veřejnosti ve smyslu § 23 stavebního zákona z roku 2006, ani osoby, které zastupoval v řízení o vydání územně plánovací dokumentace, nejsou následně aktivně legitimováni domáhat se u Nejvyššího správního soudu zrušení této územně plánovací dokumentace jakožto opatření obecné povahy v řízení dle § 101a a násl. s. ř. s. (NSS, 2008).

3.6 Úloha správních soudů

Původně bylo zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části v kompetenci Nejvyššího správního soudu. Machata (2011) uvádí, že míra využití institutu opatření obecné povahy

v rámci jednotlivých právních předpisů se stále zvyšuje a není účelné, aby o zákonnosti všech opatření obecné povahy i nadále, a pouze v jednom stupni, rozhodoval Nejvyšší správní soud. V takovém případě by reálně hrozilo zahlcení. S účinností od 1. ledna 2012 novela soudního řádu správního přináší změnu věcné příslušnosti soudů rozhodujících v řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části tak, že věcná příslušnost k přezkumu opatření obecné povahy je svěřena krajským soudům. Podle Rossmana (2012) nutnost takové úpravy vyplynula i ze skutečnosti, že v průběhu nejbližších let prakticky všechny územní plány všech obcí budou muset, v souladu s přechodnými ustanoveními stavebního zákona, být vydány dle nové procedury jako opatření obecné povahy. Vzhledem k tomu, že lze důvodně očekávat, že řada z nich bude napadávána návrhem na přezkoumání před správním soudem, hrozilo by při ponechání této agendy výlučně Nejvyššímu správnímu soudu jeho naprosté zahlcení.

Podle současné právní úpravy, účinné od 1. ledna 2012, krajské soudy rozhodují mj. o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části pro rozpor se zákonem. Tedy vedle institutu přezkumného řízení, které je v pravomoci správních orgánů, lze rozhodnout o zrušení opatření obecné povahy na úrovni krajských soudů. Návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části je oprávněn podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen. Krajské soudy při svém rozhodování posuzují soulad opatření obecné povahy se zákonem a to, zda ten, kdo je vydal, postupoval v mezích své působnosti a pravomoci a zda opatření obecné povahy bylo vydáno zákonem stanoveným způsobem. Tedy zkoumají soulad opatření obecné povahy se zákonem a postup při jeho vydání. Soudy mají stanovenu lhůtu pro vydání rozhodnutí návrhu na zrušení opatření obecné povahy 30 dnů od podání návrhu. Není-li návrh důvodný, je soudem zamítnut, v opačném případě je opatření obecné povahy zcela, popřípadě zčásti, zrušeno.

3.7 Shrnutí

- Participace veřejnosti na rozhodování o budoucnosti přírody a krajiny vychází z demokratické teorie. Veřejnost má právo spolupodílet se na rozhodnutích o způsobu využití území a právo na informace o životním prostředí. Smyslem účasti veřejnosti je naplnění rovného zacházení podle zákona.
- V České republice je veřejnost zapojena do procesů územního plánování a posuzování vlivů na životní prostředí na základě implementace Aarhuské úmluvy do českých právních předpisů, zejména do stavebního zákona a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

- Aarhuská úmluva rozlišuje veřejnost a dotčenou veřejnost. Dotčenou veřejností může být taková fyzická nebo právnická osoba, která má na rozhodnutí určitý zájem, nebo může být, či přímo je, rozhodnutím ovlivněna. Oproti tomu veřejností může být jakákoliv fyzická nebo právnická osoba.
- Stavební zákon upravuje postavení veřejnosti v územním plánování od politiky územního rozvoje, přes zásady územního rozvoje, územní plán, regulační plán, až po územní rozhodování. Veřejnost, nikoli jen dotčená, má zákonnou možnost aktivně se zapojovat do procesu územního plánování, ve formě občanských sdružení jí pak náleží při splnění zákonných podmínek postavení účastníka územního a stavebního řízení.
- Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí nerozlišuje mezi veřejností a dotčenou veřejností, avšak každý může ve stanovené lhůtě podat písemné vyjádření k oznámení záměru, dokumentaci a posudku.
- Studium problematiky, jakým způsobem se může veřejnost podílet na ochraně životního prostředí a ovlivňovat budoucí umístování staveb v území a jejich povolování, jak umí svá práva využívat, a jak se její účast může promítnout do výsledku projednávané věci, je vhodným tématem pro další výzkum.

4. Charakteristika studijního území

K otázce, proč se vůbec započalo uvažovat o výstavbě nové vzletové a přistávací dráhy v areálu stávajícího letiště Praha Ruzyně, lze poznamenat, že zásadním důvodem a argumentem je nárůst letecké dopravy, který sebou přinesl porevoluční vývoj v České republice. Infrastrukturní sítě působí často ve prospěch posílení funkcí stávajících průmyslových středisek. Velké sítě představují riziko posílení koncentrace, jelikož investoři mohou být odrazováni od toho, aby se usazovali v oblastech jen slabě napojených na větší síť. Z tohoto důvodu v Evropě stále více vznikají tzv. rozvojové koridory. Tyto koridory, které vznikají především v relativně urbanizovaných oblastech, bývají často nadnárodní nebo přeshraniční, a proto vyžadují speciální přístup v oblasti územního plánování, který přesahuje rámec čistě národní politiky. Trend koncentrace se netýká pouze silnic a železnic, ale projevuje se i v letecké dopravě. Spoje do dalších kontinentů jsou převážně soustředěny v centrálních oblastech Evropské unie. Liberalizace zřejmě vede k dalšímu zvyšování koncentrace plánovaných mezikontinentálních letů na hlavní letiště v severozápadní Evropě, a to i přesto, že zatížení vzdušného prostoru je zde již velmi vysoké (ÚÚR, 2000).

Společnost Letiště Praha argumentuje nevyhnutelným leteckým rozvojem a uvádí, že pro zajištění dalšího rozvoje letecké dopravy je zapotřebí zvýšit dráhovou kapacitu letiště Praha Ruzyně, které odbavuje cca 93 % všech cestujících v České republice. Už od 90. let výrazně roste počet odbavených cestujících i letů na Ruzyni. Jen za posledních deset let se objem přepravy ztrojnásobil. Počátkem roku 2006 byl otevřen nový Terminál 2, který dostatečně navýšil tzv. terminálovou kapacitu pro odbavení cestujících v dlouhodobém horizontu. Naopak dráhový systém letiště se navzdory rychlému růstu objemu cestujících a provozu od 60. let téměř nezměnil. V období provozních špiček tak už nepostačuje a bez dalšího rozšíření bude hlavní překážkou očekávanému růstu civilní letecké dopravy.

Záměr postavit na ruzyňském letišti paralelní dráhu ke stávající hlavní dráze 06/24 je již po dlouhou dobu zvažován. Už při stavbě současné hlavní dráhy 06/24 v 60. letech se počítalo s tím, že v případě potřeby bude dráhový systém paralelní dráhou doplněn. Na počátku 70. let byla tato dráha zapracována do územně plánovací dokumentace.

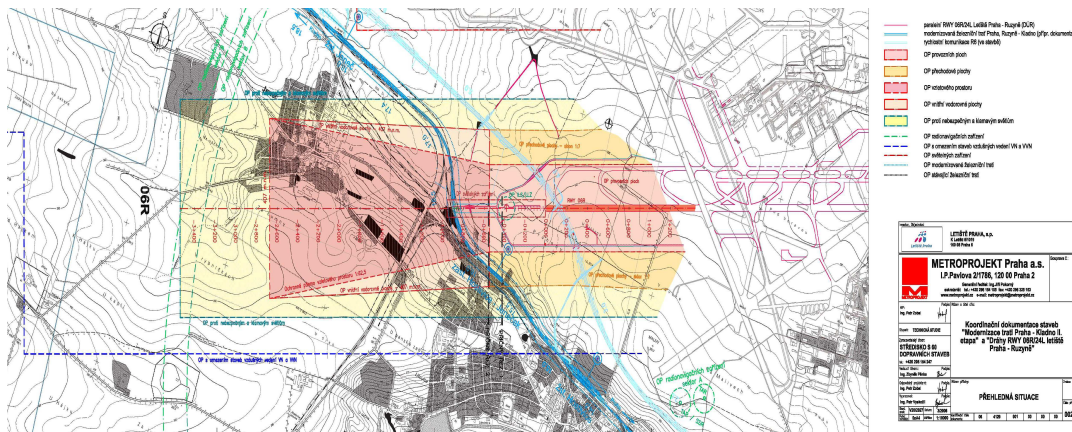
Zájem cestujících o Prahu i Českou republiku neustává a letiště i do budoucna očekává, že počet odbavených cestujících a letadel poroste. Rostoucí poptávku cestujících po letecké dopravě umožní nadále uspokojovat až plánovaná paralelní dráha. Pokud velká část poptávky po letecké dopravě zůstane neuspokojena, zájem turistů i investorů se přesune do jiného státu. Na obrázku 2 je zachycen letoun na stávající vzletové a přistávací dráze.

obr. 2: Letiště Ruzyně, rok 2010, zdroj: http://www.airliners.cz/lkpr_20081014.php

Paralelní dráha podle zprávy Letiště Praha:

- výrazným způsobem navýší kapacitu dráhového systému;
- umožní i nadále uspokojovat poptávku cestujících po letecké dopravě;
- usnadní rozvoj cestovního ruchu v České republice a tím zvýší poptávku v terciární sféře – ubytování, stravování, maloobchod, kultura atd.;
- zvýší bezpečnost provozu letadel – na jedné dráze budou letadla přistávat a z druhé startovat;
- její vybudování a následné zprovoznění přispěje do roku 2020 k vytvoření 17 tisíc nových pracovních míst, zejména v Praze a Středočeském kraji;
- utlumí provoz na vedlejší dráze, jejíž využívání zatěžuje hlukem na 200 000 obyvatel Prahy a okolí;
- umožní efektivnější a k životnímu prostředí šetrnější provoz na dvou souběžných drahách;
- výrazně navýší HDP České republiky a významnou částkou přispěje do veřejných rozpočtů (Letiště Praha, 2011).

obr. 3: situační výkres se zamýšlenou paralelní dráhou

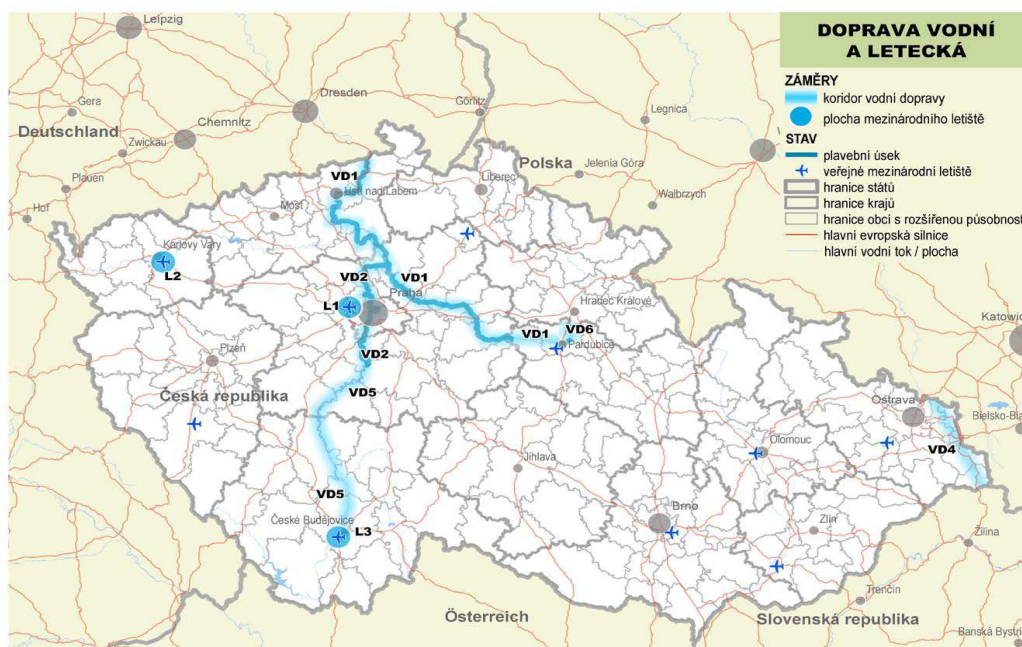
zdroj: http://www.nerwy.cz/www/eia_rwy_07/p05/002_prehledna_situace.pdf

Předpokladem realizace stavby je její schválení v územním plánu, neboť teprve po jeho schválení je možné stavbu umístit v režimu územního řízení a vydat stavební povolení. Z toho důvodu, ještě v režimu zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním

řádu (stavební zákon), který byl zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), s účinností od 1. ledna 2007, zrušen, započala být projednávána změna územního plánu hlavního města Prahy. Na obrázku č. 3 je zobrazen situační výkres se zamýšlenou dráhou ruzyňského letiště.

Politika územního rozvoje vymezuje mezi koridory a plochami dopravní infrastruktury novou paralelní vzletovou a přistávací dráhu, vzletové a přistávací prostory letiště Praha Ruzyně (viz obr. č. 4). Důvodem vymezení je zvýšení kapacity mezinárodního letiště. Pro územní plánování vplynuly v souvislosti s tímto vymezením dva zásadní úkoly. Jednak řešit dopady rozvoje letiště Praha Ruzyně na územní rozvoj dotčených obcí (zejména hlukové zátěže), jednak řešit napojení letiště na další druhy dopravy (přednostně kolejovou dopravu).

obr. 4: Politika územního rozvoje, Schéma doprava vodní a letecká, zdroj: ÚÚR, 2009

5. Metodika

Byla vypracována literární rešerše popisující možnosti účasti veřejnosti při posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, a dále v procesech vedených podle stavebního zákona od územního plánování přes územní rozhodování až po umístování a povolování staveb.

Povědomí veřejnosti o zákonných možnostech hájení práv při posuzování vlivů na životní prostředí a v územním plánování, jakož i sledování aktivit veřejnosti, bylo šetřeno pomocí

dotazníku, který byl v části zaměřen na sledování obecného povědomí o zákonných možnostech a aktivit všech obyvatel České republiky, a v části byl zaměřen pouze na obyvatele bydlící v okolí letiště Praha Ruzyně, z nichž někteří se v minulosti i aktivně zapojili před orgány veřejné správy do procesů souvisejících s plánovanou výstavbou nové vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L. Pomocí programu ArcGIS byla vytvořena mapa v měřítku 1:3000000, na níž jsou vyznačeny území hlavního města Prahy a okresu Praha – západ, tedy územně správní obvody, v nichž se nachází území dotčené záměrem. Pouze na respondenty z těchto okresů byly směřovány otázky číslo 18 až 24 dotazníku.

Dotazník byl po dobu čtyř týdnů vyvěšen na webových stránkách www.vyplnto.cz. Po stejnou dobu visel odkaz na tuto webovou stránku s prosbou o vyplnění dotazníku na titulní stránce webu města Hostivice. Aktivity veřejnosti byly dále mapovány pomocí stanoviska Ministerstva životního prostředí k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí č.j. 68161/ENV/11 ze dne 26. října 2011, dostupného z <http://portal.cenia.cz>. Účast veřejnosti v územním plánování byla mapována též pomocí rozsudků Nejvyššího správního soudu zveřejňovaných v anonymizované podobě na www.nssoud.cz.

Lokalita letiště Praha Ruzyně byla zvolena nejen s přihlédnutím k vysoké účasti veřejnosti při posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), ale též proto, že na základě žalob některých vlastníků nemovitostí v Praze - Nebušicích se podařilo ještě dříve, než stavební zákon výslovně umožňoval veřejnosti aktivní zapojení se do procesu územního plánování, dosáhnout v problematice účasti veřejnosti v územním plánování průlomového rozsudku Nejvyššího správního soudu. Schválená změna územního plánu hlavního města Prahy byla napadena žalobami některých vlastníků nemovitostí v Praze - Nebušicích a Nejvyšší správní soud tehdy posoudil změnu územního plánu z formálního hlediska jako opatření obecné povahy a v části týkající se realizace nové letové dráhy RWY 06R/24L v prostoru letiště Praha Ruzyně tuto změnu územního plánu zrušil. Zajímavostí je, že již v předmětném rozsudku (č.j. 1 Ao 1/2006 - 74 ze dne 18. července 2006) Nejvyšší správní soud pojednává o vlastnících nemovitostí, kteří hájí své vlastnické právo a brojí proti tomu, aby na něm byli zkracováni, jako o veřejnosti, když závěr pořizovatele změny územního plánu ohledně dotčenosti osob označuje za popírající smysl "účasti veřejnosti na rozhodování ve věcech životního prostředí".

Na základě zmapování aktivit veřejnosti byly vyhodnoceny aktivity veřejnosti jednak v obecné rovině, jednak ve vztahu ke kauze zamýšlené výstavby vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L.

Z tohoto vyhodnocení bylo v závěru práce zobecněno, zda a jakým způsobem může veřejnost ovlivňovat budoucí umístování a povolování staveb a jak umí svá práva využívat.

6. Výsledky

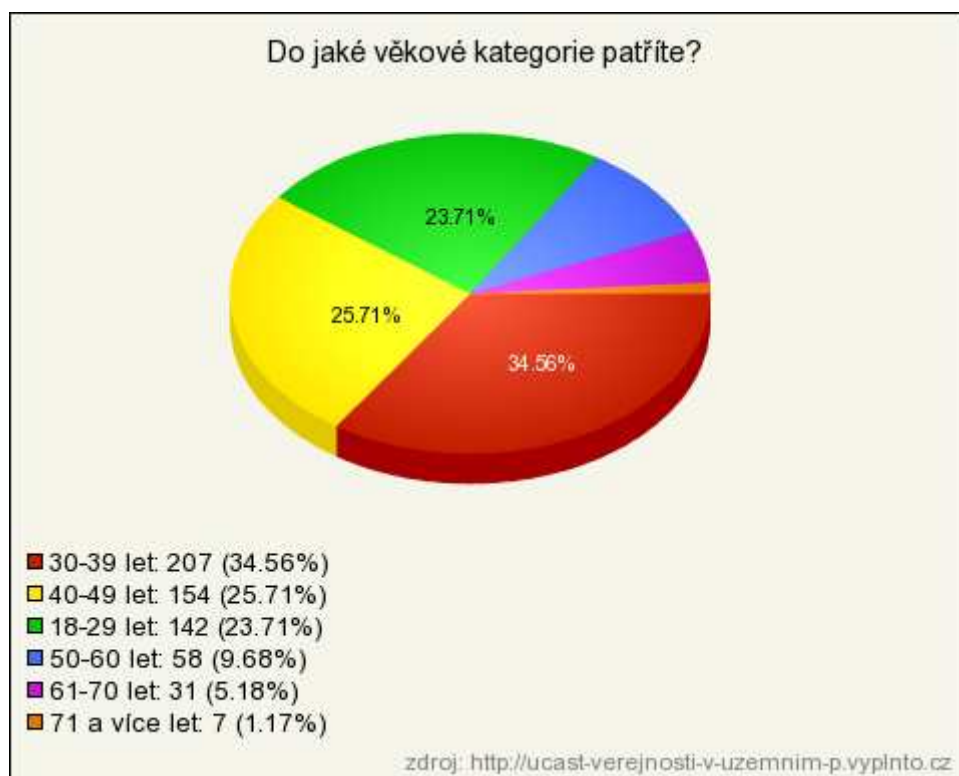
6.1 Dotazníkové šetření – obecná část

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 599 respondentů, 414 žen a 185 mužů. Návratnost dotazníků činila 84 %. Otázky zčásti směřovaly na všechny respondenty bez ohledu na jejich bydliště, pouze otázky číslo 18 až 24 byly směřovány výlučně osobám bydlícím v Praze nebo okrese Praha – západ, tedy místech ponejvíce dotčených záměrem. Grafické znázornění výsledků dotazníkového šetření je zachyceno na obrázcích č. 5 až 29.

obr. 5: respondenti muži versus ženy

Následující otázka byla povinná, respondent si musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. Zastoupeny byly všechny věkové kategorie od 18 let výše. Nejvíce respondentů spadá do věkové kategorie 30-39 let, za nimi následují respondenti věkové kategorie 40 – 49 let a 18-29 let. Naopak nejméně respondentů odpovídalo ve věkové kategorii nad 71 let.

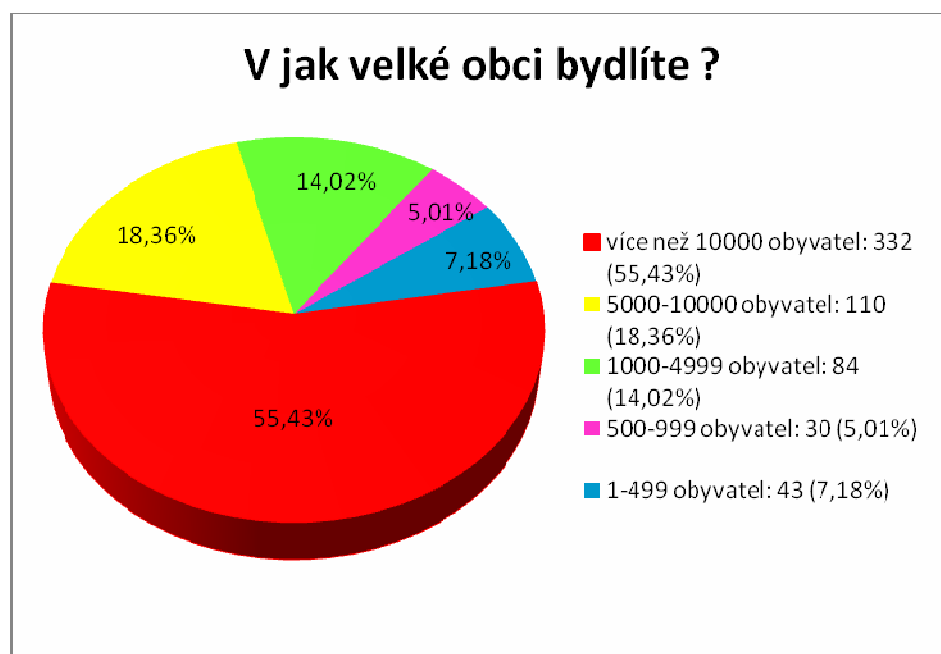

obr. 6: rozdělení respondentů podle věku

Následující otázka byla povinná, respondent si musel zvolit jednu z nabízených odpovědí. V dotazníkovém šetření byly z hlediska stupně vzdělání zastoupeny všechny kategorie. Nejméně respondentů odpovídalo se základním vzděláním, naopak významně převažují respondenti s vysokoškolským vzděláním. Je jich nadpoloviční většina.

obr. 7: rozdělení respondentů podle vzdělání

obr. 8: rozdělení respondentů podle velikosti bydliště,

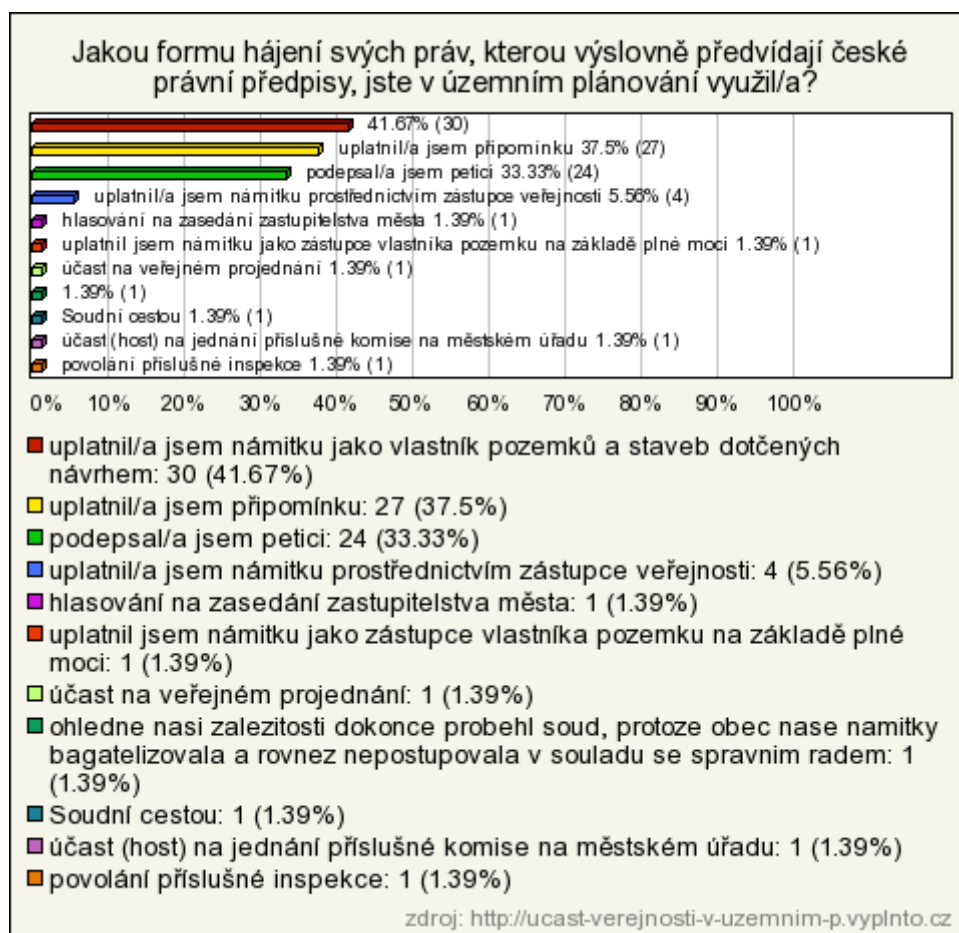
zdroj: <http://ucast-verejnosti-v-uzemnim-p.vyplnto.cz>

V procesu územního plánování někdy hájilo svá práva 91 respondentů, což činí přibližně 15 % dotazovaných. Převážně využili k hájení svých práv formu, kterou výslovně předvídají české právní předpisy. Nejvíce dotazovaných uplatnilo v procesu pořizování územního plánu námitku z titulu dotčení vlastnických práv k nemovitostem, avšak vysoký počet respondentů uplatnil připomínku (tzn. zúčastnil se jako veřejnost) a srovnatelný počet respondentů hájil svá práva prostřednictvím práva petičního. Vyskytly se i 4 odpovědi, v nichž dotazovaní uvedli, že uplatnili námitku prostřednictvím zástupce veřejnosti. Více než polovina dotazovaných z těch, kteří svá práva při pořizování územního plánu aktivně hájili, se domnívá, že se jejich aktivní zapojení odrazilo ve výsledku projednávané věci.

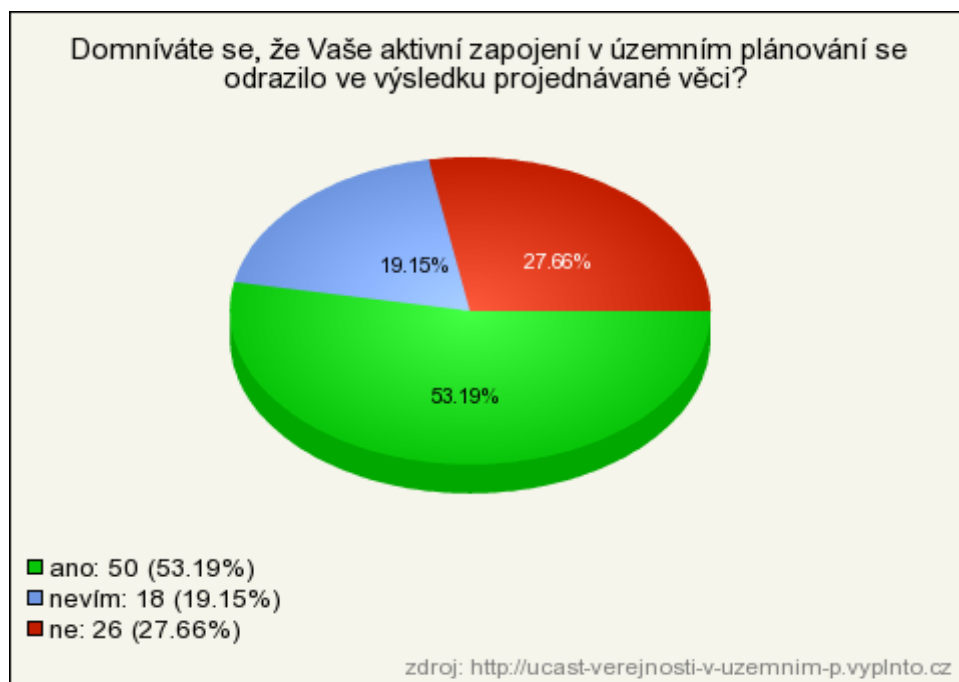

obr. 9: rozdělení respondentů podle využití právních forem k hájení práv

Další otázkou bylo podrobněji šetřeno, jakou formu k hájení práv v procesu územního plánování, kterou výslovně předvídají české právní předpisy, respondenti použili. Nejvíce se zapojovala dotčená veřejnost uplatněním námitky, avšak téměř srovnatelně se zapojila veřejnost (každý) uplatněním připomínky. Šetřením bylo zjištěno, že se ve čtyřech případech veřejnost aktivně zapojila i prostřednictvím zástupce. Poměrně oblíbeným prostředkem k hájení práv zůstává i podpis petice.

obr. 10: rozdělení respondentů podle druhu užití formy upravené českými právními předpisy

obr. 11: rozdělení respondentů podle domnělého dopadu na výsledek projednávané věci

obr. 12: rozdělení respondentů podle informovanosti o možnosti jejich zapojení do procesu územního plánování

obr. 13: jak by respondenti zapojovali, pokud by věděli anebo vědí o možnosti zapojování se prostřednictvím zástupce

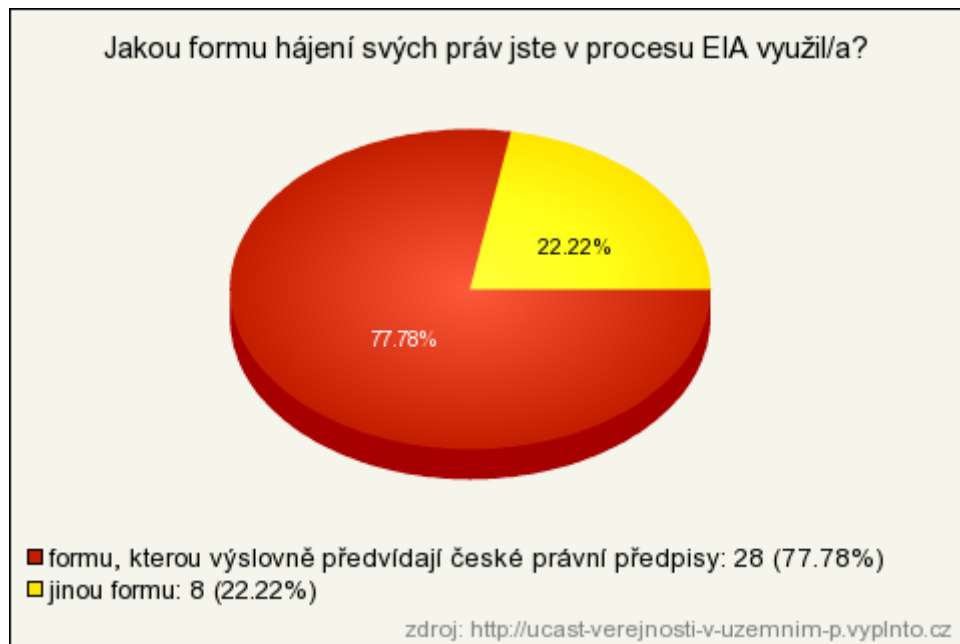

Respondenti byli dotazováni též zda se někdy aktivně zapojili do procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

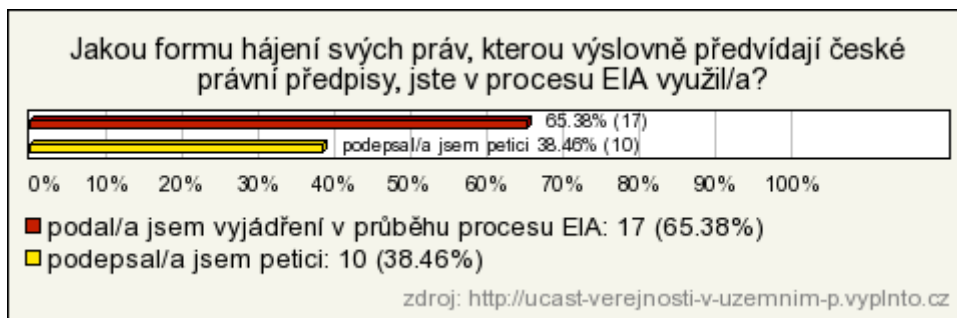

obr. 14 : rozdělení respondentů podle toho zda se někdy zapojili do procesu EIA

Pouze 32 dotazovaných, což činí přibližně 5 % zúčastněných průzkumu, se někdy aktivně zapojilo do procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

obr. 15: rozdělení respondentů podle užití právní formy k hájení práv

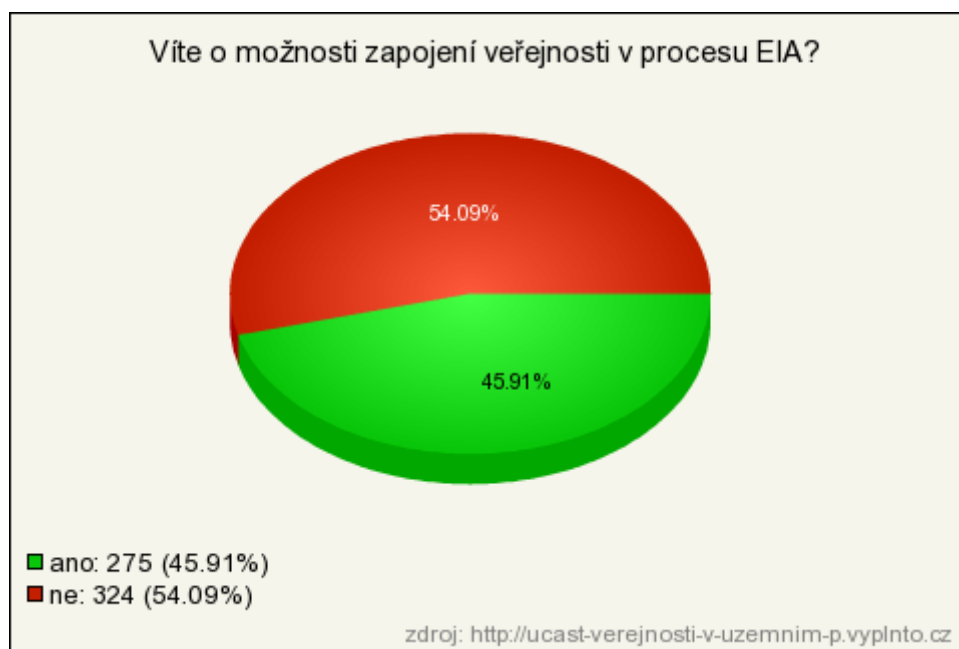

obr. 16: rozdělení respondentů, kteří podali vyjádření nebo podepsali petici

Téměř dvakrát více dotazovaných podalo vyjádření než těch, kteří podepsali petici. Oproti projednávání územního plánu se zde méně dotazovaných domnívá, že se jejich aktivní zapojení odrazilo ve výsledku projednávané věci, i tak je jich ale přibližně 37 %. O možnosti zapojení veřejnosti do procesu EIA ví nadpoloviční většina dotazovaných.

obr. 17: rozdělení respondentů podle domnělého dopadu jejich zapojení na výsledek projednávané věci

obr. 18: informovanost veřejnosti o možnosti zapojení

obr. 19: potencionální aktivní účast veřejnosti pokud by věděli nebo vědí, že se mohou aktivně zapojit

Následující otázka byla rozdělovací a na následující otázky již odpovídali jen ti respondenti, kteří bydlí v Praze nebo okrese Praze – západ.

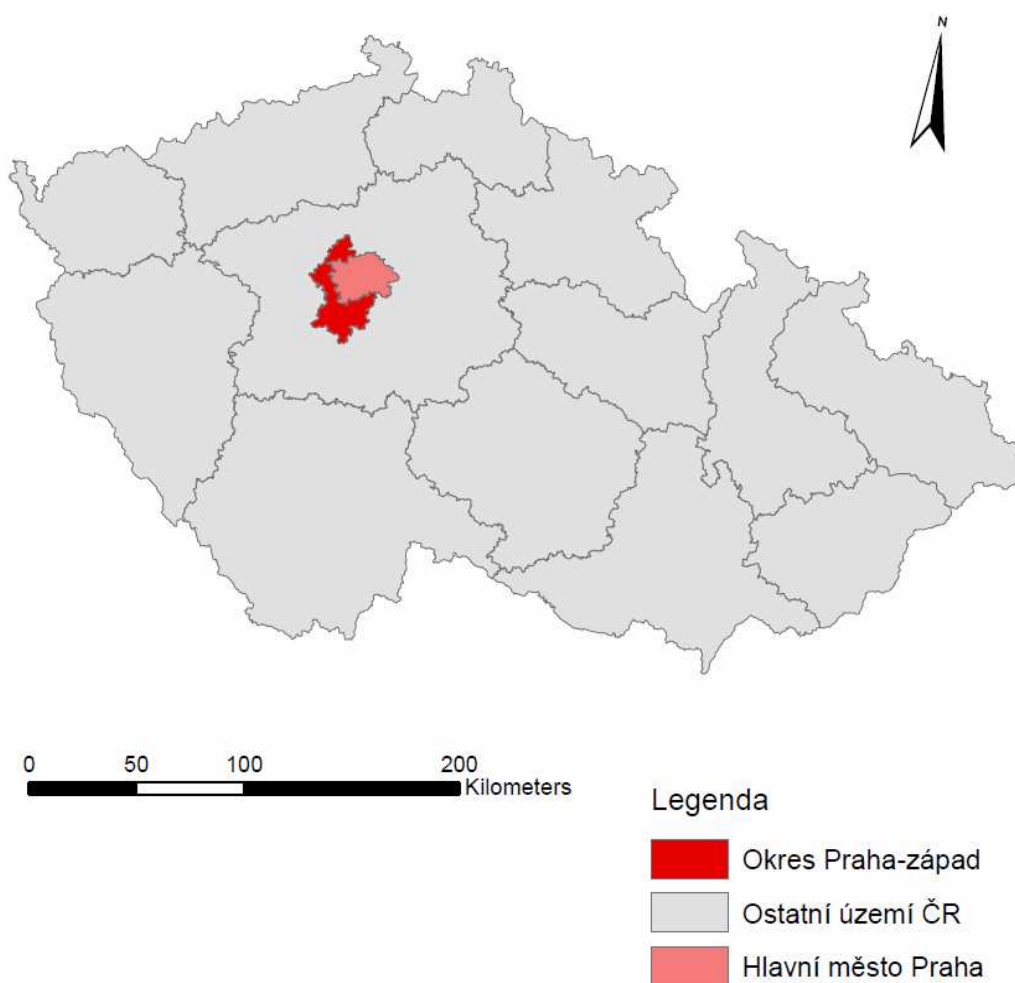

obr. 20: rozdělení respondentů na bydlící v Praze a Praze-západ a na ostatním území ČR

6.2 Dotazníkové šetření – část vztahující se k zamýšlené dostavbě paralelní vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L v areálu letiště Praha Ruzyně

Další částí dotazníkového šetření se již zúčastnili pouze ti respondenti, kteří bydlí v Praze nebo okrese Praha-západ, tedy v území, které je záměrem dotčeno. Této části dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 221 respondentů.

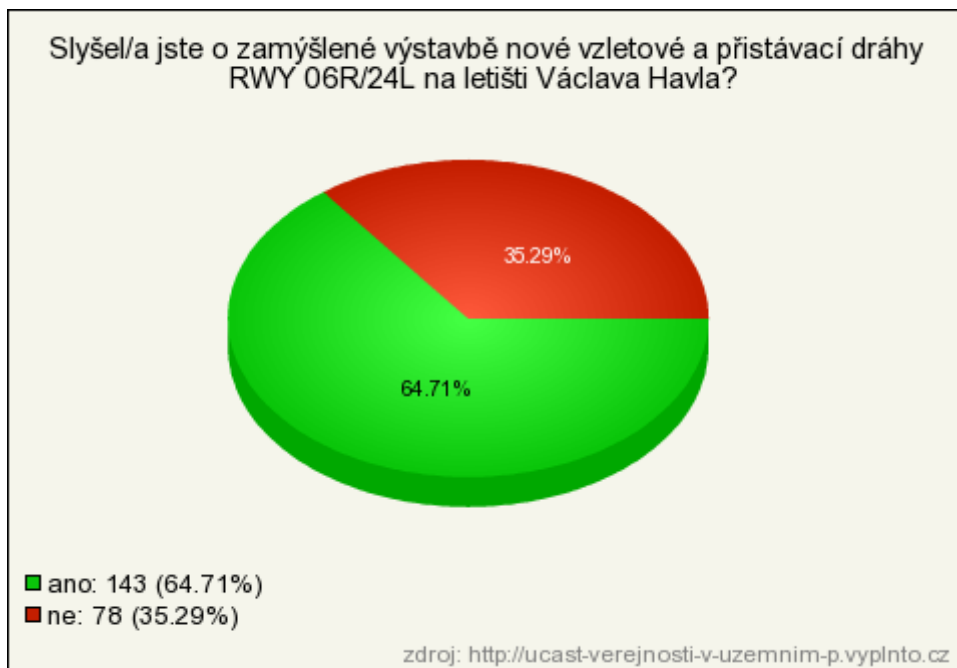
Mapa ČR - respondenti bydlící v záměrem dotčeném území

obr 21: záměrem dotčené území, zdroj: vlastní, mapový podklad ČÚZK

obr. 22: rozdělení respondentů podle vzdálenosti bydliště od letiště

obr. 23: rozdělení respondentů podle informovanosti o záměru

Zaškrtněte, kterou část spojenou s provozem letiště Václava Havla vnímáte jako pozitivní:

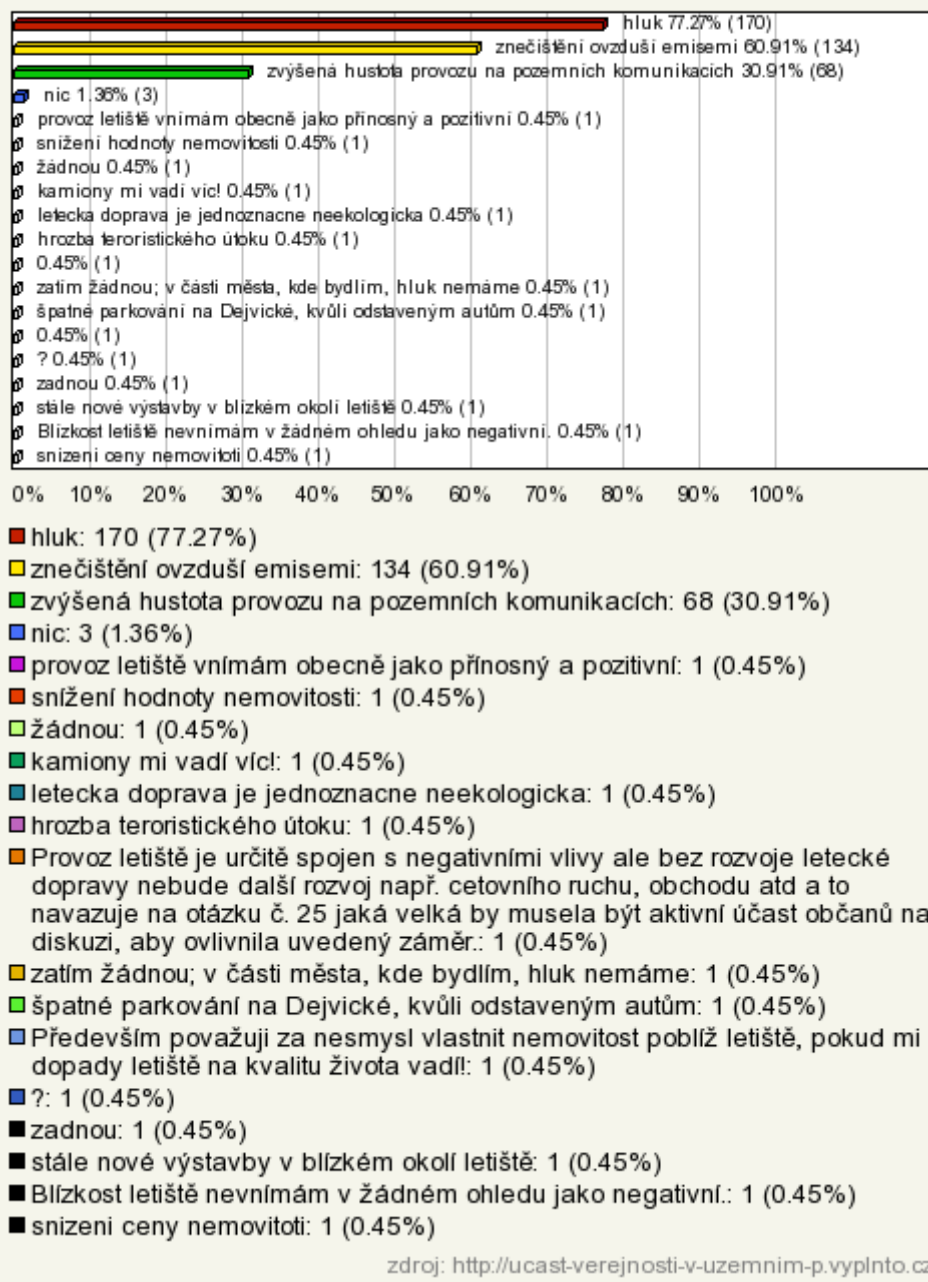

- pracovní a podnikatelská příležitost: 123 (55.66%)
- snadnější přístup k letecké přepravě: 123 (55.66%)
- budování nové infrastruktury MHD a PID: 92 (41.63%)
- vyšší frekvence obsluhy přilehlého území MHD a PID: 43 (19.46%)
- Žádnou: 2 (0.9%)
- Žádnou z výše uvedených, je to prostě letiště: 1 (0.45%)
- nepozorují nic výrazně pozitivního: 1 (0.45%)
- snadnější přístup k letecké dopravě: 1 (0.45%)
- nevnímám to nejspíš nijak pozitivně, resp. negativa převažují: 1 (0.45%)
- jsme transferní zeme, proc z toho netezit: 1 (0.45%)
- U otázky č.19 označeno ANO, ale nemohu potvrdit přesný název zamýšlené výstavby nové vzletové a přistávací dráhy vzhledem ke stále se prolínajícím informacím o rozvoji letiště: 1 (0.45%)
- pracovní místa pro vzdělané i vyučené: 1 (0.45%)
- pracuji v letectví proto vystavbu paralelní RWY 24/06 jenom vítám: 1 (0.45%)
- nic: 1 (0.45%)
- Žádná z uvedených, je to soukromé podnikání jako každé jiné: 1 (0.45%)
- pozorování letadel: 1 (0.45%)
- pro mne osobne nevidim nic pozitivního: 1 (0.45%)

zdroj: <http://ucast-verejnosti-v-uzemnim-p.vyplnto.cz>

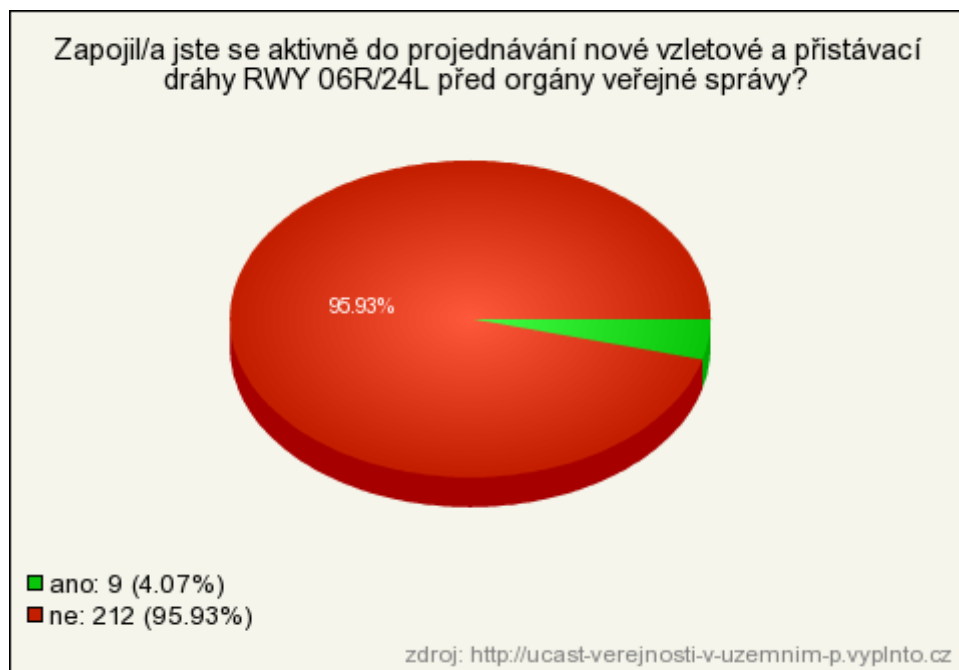
obr. 24: pozitiva provozu letiště uváděná respondenty

Zaškrtněte, kterou část spojenou s provozem letiště vnímáte jako negativní:

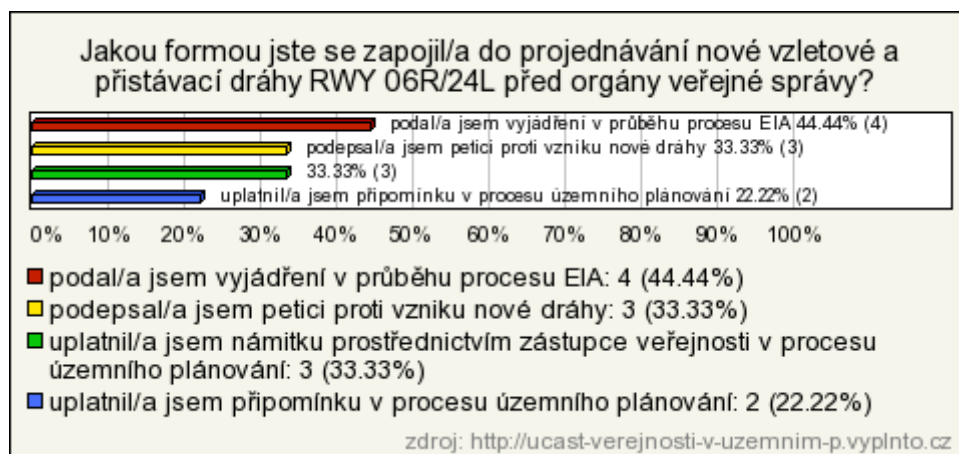

obr. 25: negativa provozu letiště uváděná respondenty

obr. 26: poměr aktivně zapojených respondentů vůči neaktivně zapojeným

obr. 27: druhy forem zapojení před orgány veřejné správy

obr. 28: rozdělení respondentů podle domnělého dopadu jejich zapojení na výsledek projednávání věci

obr. 29: potencionální aktivní účast veřejnosti

6.3 Dostavba paralelní vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L v areálu letiště Praha Ruzyně

obr. 30: pohled shora na letiště a sousedící město Hostivici (zdroj: google earth)

6.3.1 Dráha a územní plán hlavního města Prahy

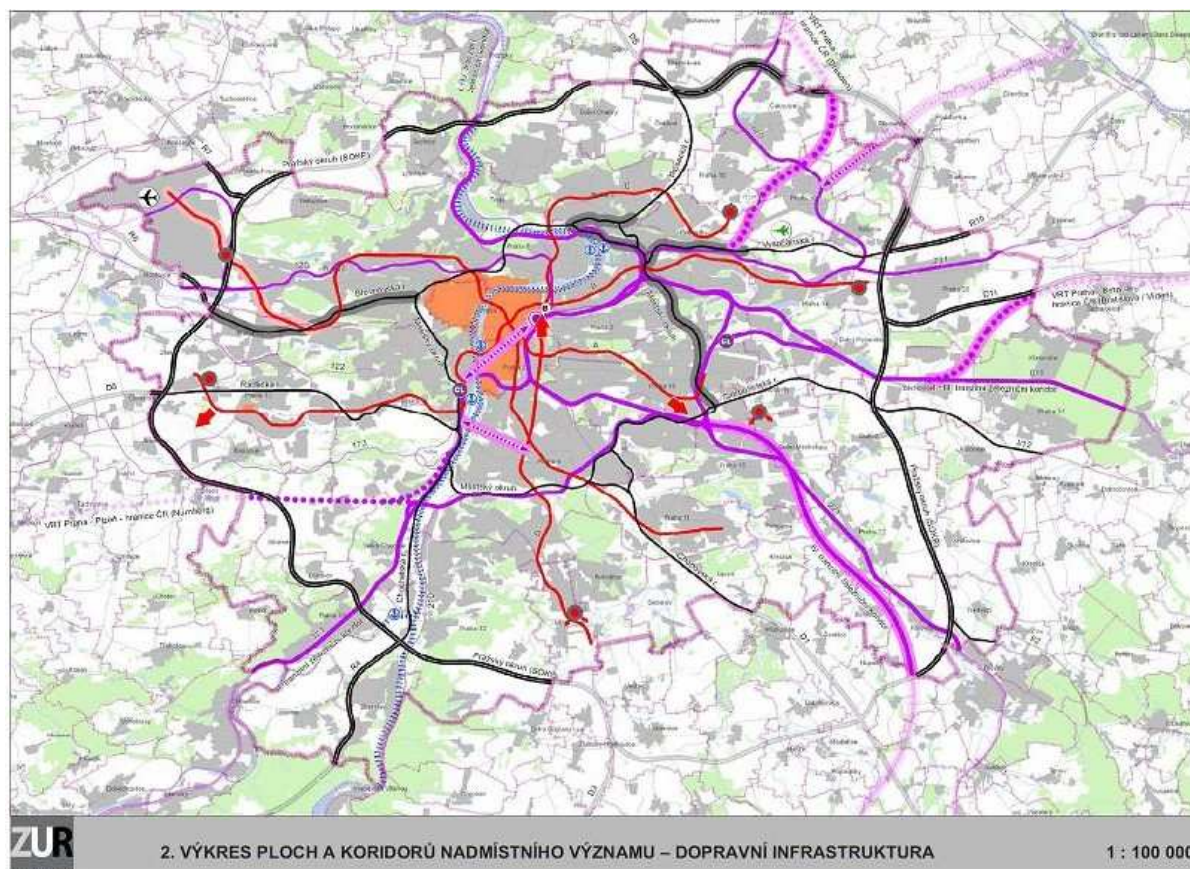
Zastupitelstvo hlavního města Prahy Usnesením č. 17/06 ze dne 29.4.2004 v bodě II. schválilo zadání změny stávající územně plánovací dokumentace. Předmětem této změny je realizace letové dráhy RWY 06R/24L před r. 2010 v koordinaci se stavbou silničního okruhu a trasováním rychlodráhy, vyhlášení veřejně prospěšné stavby, jak se uvádí v příloze číslo 2 usnesení. Zastupitelstvo hlavního města, které změnu územního plánu zadalo, současně schválilo zkrácený postup pořízení změny. Pohled shora na letiště a jeho okolí – současný stav je zobrazen na obrázku č. 30.

Změna Územního plánu hlavního města Prahy byla schválena Usnesením zastupitelstva hlavního města Prahy č. 31/16 ze dne 20.10.2005. V příloze číslo 2 tohoto usnesení jsou obsaženy změny územního plánu hlavního města Prahy, mezi kterými je zařazena i změna označená Z 939/05, jejímž předmětem je též "realizace letové dráhy RWY 06R/24L". Během projednávání změny územního plánu, v období od 9. února do 23. února 2005 podalo více než 170 občanů námítky proti jeho změně. Je třeba si ozřejmit, že v té době zatím nebyl účinný zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, a předmětná změna byla projednávána postupem podle tehdy účinného zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). S podanými námítkami bylo nakládáno jako s námítkami občanů, jejichž vlastnická práva by

byla dotčena výstavbou. Uplatněnými námitkami se občané domáhali předložení variant záměru výstavby dráhy a posouzení vlivů navržené změny územního plánu na životní prostředí. Za zmínku stojí souhlas Hygienické stanice hlavního města Prahy podmíněný důkazem, že v důsledku výstavby nové dráhy nedojde ke zvýšení hlukové zátěže obyvatel v okolním území.

Schválená změna územního plánu hlavního města Prahy byla napadena žalobami některých vlastníků nemovitostí v Praze - Nebušicích u Nejvyššího správního soudu, který především posoudil změnu územního plánu z formálního hlediska jako opatření obecné povahy, ačkoliv tehdy účinný zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), nestanovil, že se územní plán vydává formou opatření obecné povahy, a v části týkající se realizace nové letové dráhy RWY 06R/24L v prostoru letiště Ruzyně tuto změnu územního plánu zrušil. Lze považovat za průlomové, že již v předmětném rozsudku (č.j. 1 Ao 1/2006 - 74 ze dne 18. července 2006) Nejvyšší správní soud pojednává o vlastních nemovitostí, kteří hájí své vlastnické právo a brojí proti tomu, aby na něm byli zkracováni, jako o veřejnosti, když závěr pořizovatele změny územního plánu ohledně dotčenosti osob označuje za popírající smysl "účasti veřejnosti na rozhodování ve věcech životního prostředí". Otázkou účasti veřejnosti v územním plánování ještě před účinností zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, se Nejvyšší správní soud zabýval rovněž v rozsudku č.j. 3 Ao 1/2007 - 28 ze dne 31. ledna 2007, jehož předmětem bylo projednání návrhu na zrušení opatření obecné povahy - Územního plánu velkého územního celku Břeclavsko, kdy k otázce účasti veřejnosti v územním plánování obecně uvedl, že "...vnímání územního plánu jako opatření obecné povahy, a tím umožnění účinné soudní ochrany pro jeho pořizování či změnu, je nezbytné s ohledem na mezinárodně právní a komunitární závazky České republiky. V tomto bodě odkázal soud na Aarhuskou úmluvu, konkrétně její články 6, 7 a 9. Z nich dovodil, že se Česká republika zavázala s účinností ode dne 4.10.2004 osobám z řad "dotčené veřejnosti", které mají "dostatečný zájem", umožnit přístup k soudu, a tím tedy soudní přezkum hmotných i procesních aspektů zákonnosti napadených rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti. Pořizování územně plánovací dokumentace pak považoval soud za počáteční stadium rozhodování, kdy jsou ještě možnosti výběru a alternativ otevřeny a kdy účast veřejnosti může být účinná. V okamžiku územního řízení již není možné dle prezentovaného názoru soudu vyjádřit se k otázce, zda bude určitá stavba realizována či nikoliv. Účinná právní ochrana se proto musí soustředit na okamžik, kdy je o dané věci skutečně rozhodováno. Účast veřejnosti na územních plánech, které se výslovně týkají životního prostředí, pak výslovně předvídá čl. 7 Úmluvy. Ke stejnému výsledku lze dojít na půdorysu práva

Evropských společenství, neboť rozhodnutím Rady č. 2005/370/ES ze dne 17.2.2005 přistoupilo také Evropské společenství k této Úmluvě a ta se tak stala součástí práva komunitárního v oblasti tzv. smíšených smluv." (NSS, 2007)

obr. 31: výkres ploch a koridorů nadmístního významu, ZÚR hl. m. Prahy, zdroj: www.uppraha.cz

Usnesením zastupitelstva hlavního města Prahy č. 40/13 ze dne 14. 9. 2006 byla nově schválena změna Územního plánu hlavního města Prahy č. Z 0939/05, jejímž předmětem je realizace nové letové dráhy RWY 06R/24L v prostoru letiště Ruzyně.

V souvislosti se zamýšlenou výstavbou vzletové a přistávací dráhy byl dokonce přijat zákon č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové a přistávací dráhy 06R - 24L letiště Praha Ruzyně, který nabyl účinnosti dne 30. 12. 2005, a označil vzletovou a přistávací dráhu 06R - 24L letiště Praha Ruzyně za stavbu ve veřejném zájmu. Velice významným krokem ale bylo, že zkrátil lhůty ve věcech správních řízení týkajících se předmětné stavby na polovinu a zakázal možnost přerušení těchto řízení. Ústavní soud nálezem č. 124/2009 Sb. tento zákon na základě návrhu 17 senátorů pro jeho rozpor s Listinou základních práv a svobod, jakož i Ústavou, zrušil. Zákon č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové a přistávací dráhy 06R-24L letiště Praha Ruzyně, byl zrušen rozhodnutím Ústavního soudu dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů, tedy dnem 12. 5. 2009.

Hlavní město Praha vydalo formou opatření obecné povahy své první zásady územního rozvoje (viz obr. 31) schválené usnesením číslo 32/59 zastupitelstva hlavního města Prahy ze dne 17. 12. 2009 s účinností ode dne 6. 1. 2010. Je však třeba uvést, že Nejvyšší správní soud v řízení o zrušení opatření obecné povahy, iniciovaném navrhovatelem, mezi nimiž byla zastoupena i tzv. dotčená veřejnost, rozsudkem č.j. Ao 6/2010-103 ze dne 2. února 2011 zrušil právě v části týkající se letiště Praha Ruzyně.

Konstatoval nezákonnost zásad územního rozvoje Prahy mimo jiné pro rozpor s požadavky formulovanými ustanoveními § 36 a § 37 stavebního zákona. V rozsudku uvedl, že „...míra konkrétnosti vymezení ploch nadmístního významu a požadavků na jejich využití totiž musí odpovídat tomu, aby bylo možno zvažovat varianty a alternativy využití těchto ploch nadmístního významu, vyhodnocovat jejich vliv na životní prostředí a posuzovat proporcionalitu zásahů do základních práv dotčených subjektů. Pořizovatel zásad územního rozvoje musí vyhodnotit splnění požadavku přiměřenosti zvoleného řešení ve vztahu k ochraně životního prostředí a k právům dotčených osob, což bez určité míry specifikace a konkrétnosti rozsahu řešení záměrů nadmístního charakteru není možné. V posuzovaném případě je třeba ve všech fázích územně plánovací dokumentace, tedy i ve fázi zásad územního rozvoje, provést specifikaci plánovaného provozu letiště Praha Ruzyně z hlediska jeho kvality, kvantity a technologie, případně jiným vhodným způsobem vymežit zatížení z hlediska vlivů na zdraví obyvatel a životní prostředí.“ Nejvyšší správní soud v odůvodnění předmětného rozsudku rovněž uvedl, že napadené opatření obecné povahy nesplnilo úkol z politiky územního rozvoje - řešit dopady rozvoje letiště Praha Ruzyně na územní rozvoj dotčených obcí (zejména hlukové zátěže) a i v důsledku tohoto přístupu byl porušen stavební zákon (zejména § 31 odst. 4 a § 36 odst. 1 stavebního zákona).

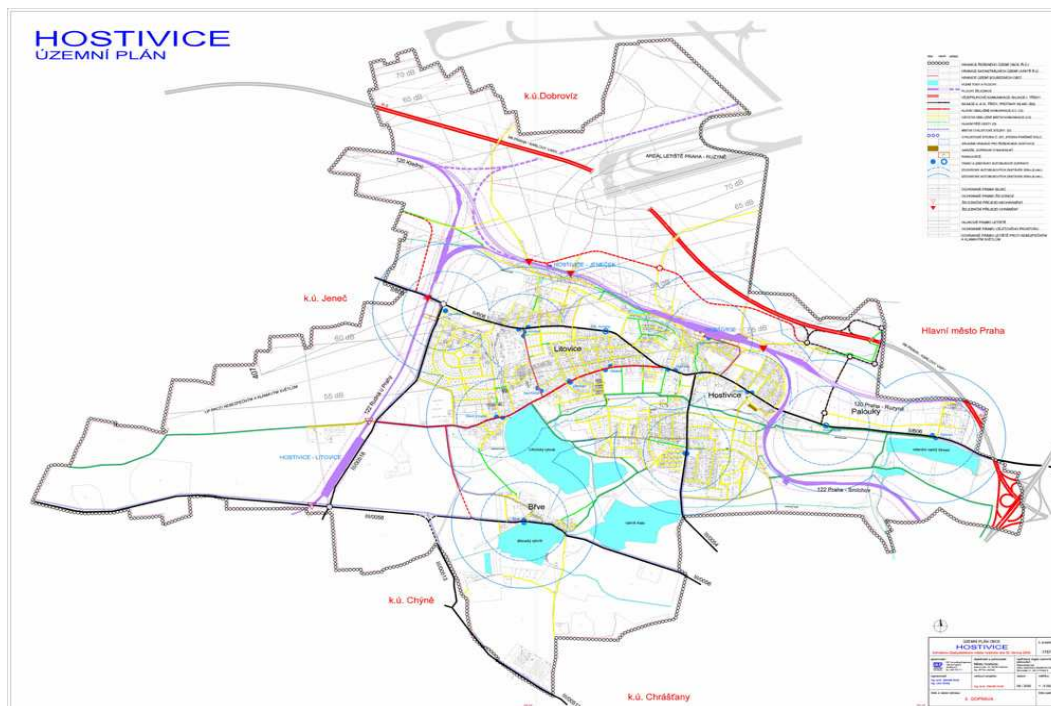
6.3.2 Dráha a územní plán města Hostivice

Územní plán města Hostivice byl schválen usnesením zastupitelstva ze dne 30. června 2005. V jeho textové části je zmíněno, že významným záměrem předurčujícím do budoucna rozvoj města je připravovaná výstavba nové vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L letiště Praha Ruzyně, která v případě své realizace bude mít významné nepříznivé vlivy na okolí a zejména hluk se stane limitujícím faktorem pro rozvoj obytné zástavby v některých částech města.

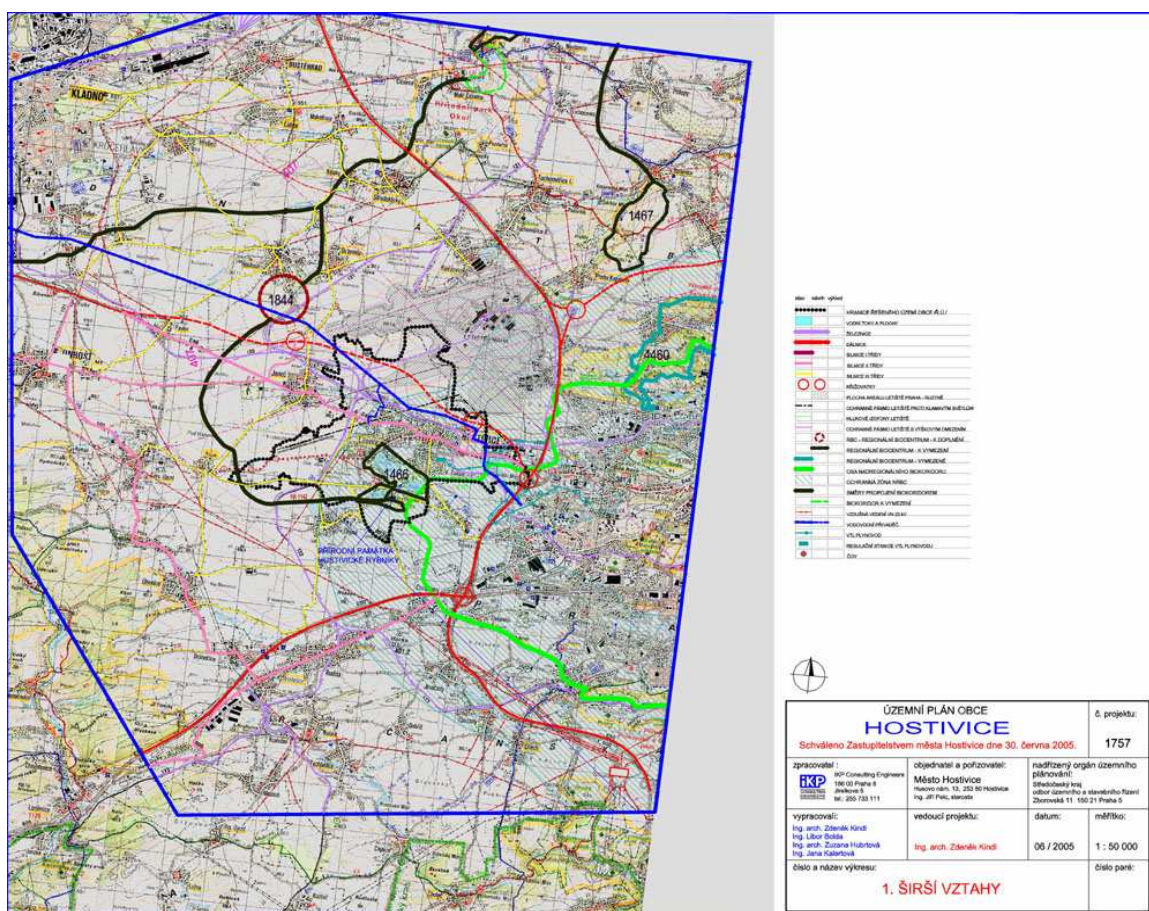
Přílohou č. 4 usnesení je vypořádání nesouhlasů s vyřízením námitek ke konceptu, námitek a připomínek k návrhu územního plánu města Hostivice. Vypořádání vybraných připomínek, to je těch, které souvisejí se zamýšlenou dostavbou vzletové a přistávací dráhy, pro názornost v anonymizované podobě uvádím:

- Zastupitelstvo města Hostivice potvrzuje vymezení pozemků pro letištní dráhu RWY 06R/24L letiště Praha Ruzyně v územním plánu z důvodu, že tento záměr je hodnocen připravovanou nadřazenou územně plánovací dokumentací jako veřejně prospěšná stavba a bez tohoto vymezení by město nezískalo souhlas ke schválení územního plánu jako celku a zamítá tak nesouhlas "pana A" s vyřízením námítky ke konceptu.
- Připomínka "pana B" proti rozvoji letiště Praha Ruzyně se zamítá z důvodu, že schválení nového územního plánu je podmíněno zahrnutím nové letištní dráhy do této dokumentace.
- Připomínka "pana C" a "pana D" k problematice nové letištní dráhy a obsluze domů v ulicích Na Samotě a Nad Jenečkem se bere na vědomí s tím, že zahrnutí letištní dráhy do územního plánu je podmínkou nutnou k jeho schválení a obsluhu domů dostatečně řeší připravovaný projekt rychlodráhy.
- Připomínka "pana E" proti výstavbě nové letištní dráhy do územního plánu města se zamítá z důvodu, že schválení tohoto plánu je podmíněno akceptováním nové dráhy.

Vybrané dokumenty grafické části územního plánu jsou na obrázcích č. 32 až 34. Na obrázku č. 32 je znázorněn dopravní řešení, na obrázku č. 33 jsou znázorněny širší vztahy a obrázek č. 34 znázorňuje stavbu paralelní dráhy jako veřejně prospěšnou stavbu.

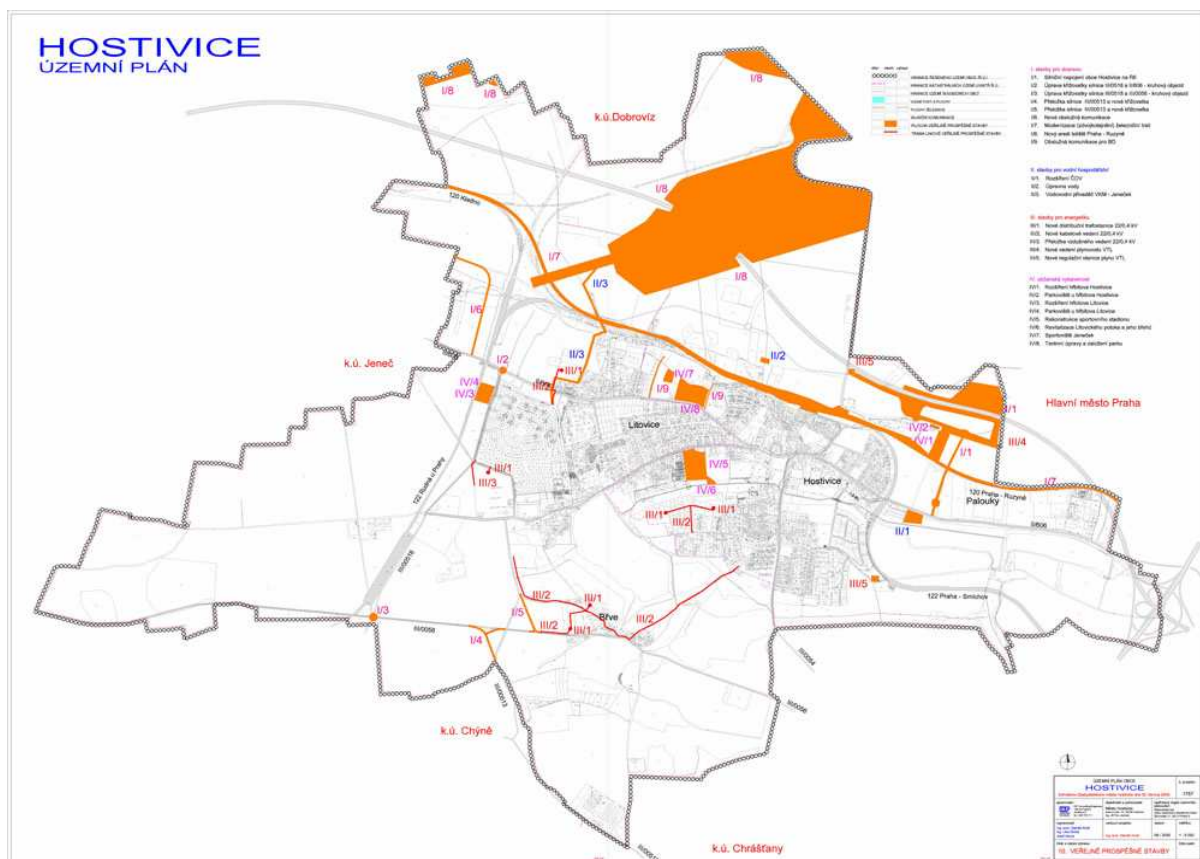
obr. 32: Územní plán města Hostivice – grafická část, doprava, zdroj: www.hostivice.cz

obr. 33: Územní plán města Hostivice – širší vztahy, zdroj: www.hostivice.cz

Ochranné hlukové pásmo letiště Ruzyně v současné době zahrnuje katastrální území Ruzyně, Řepy, Přední Kopanina, Horoměřice, Tuchoměřice, Kněžves, Středokluky, Dobrovíz, Hostouň a Jeneč. Na katastrálním území města Hostivice v současnosti není vyhlášeno ochranné hlukové pásmo letiště Praha - Ruzyně. Pokud by byla hranice vedena kontinuálně, pak by hranice vyhlášeného ochranného hlukového pásma zasahovala na katastrální území Hostivice v severovýchodní části katastru v oblasti Palouky a dále v severní části katastru, přiléhající k hranicím letiště, zvané U Průhonu. V současné době probíhá, a není dosud uzavřeno, projednávání o změně územního plánu, již postupem podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění. Předmětem tohoto projednávání je také projednání změny ochranných hlukových pásem letiště Praha Ruzyně v souvislosti se zamýšlenou stavbou paralelní vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L.

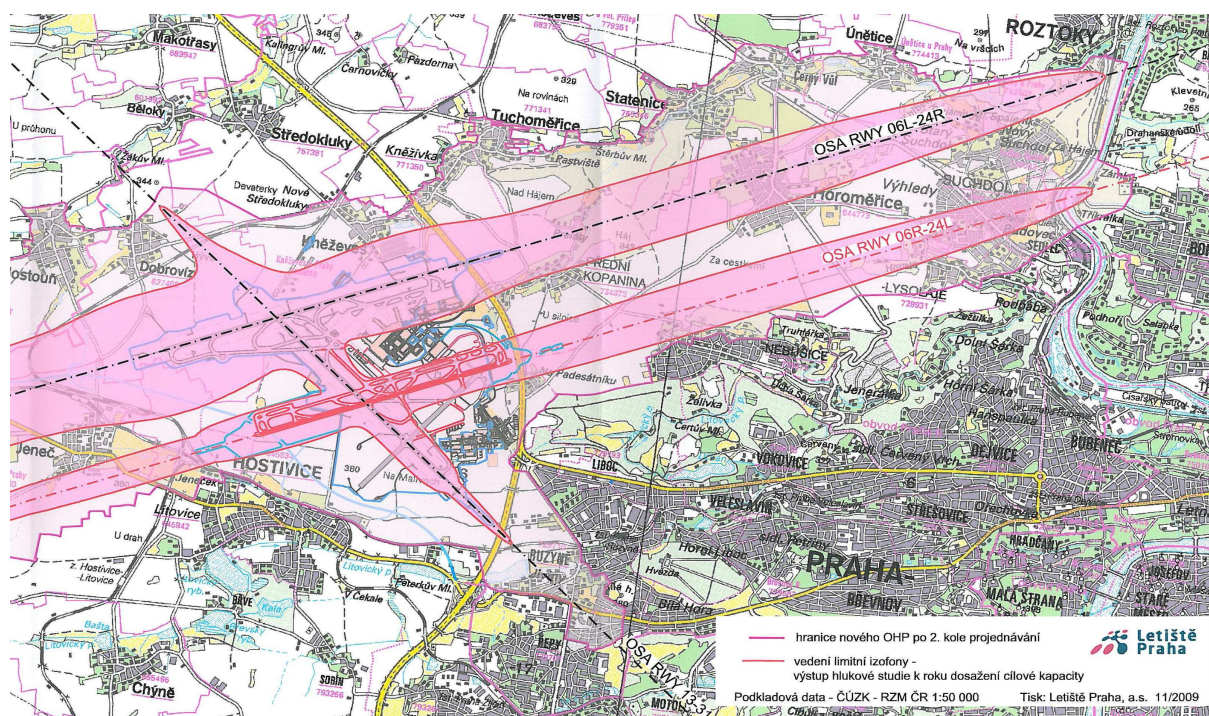

obr. 34: Územní plán města Hostivice – veřejně prospěšné stavby, zdroj: www.hostivice.cz

Zásady územního rozvoje nebyly dosud podle § 41 stavebního zákona vydány. Zastupitelstvem Středočeského kraje bylo usnesením č. 38-26/2008/ZK ze dne 18. června 2008 schváleno jejich zadání podle § 187 odst. 4 stavebního zákona, které pro řešené území konstatuje, že „Z hlediska regionální železniční dopravy má mimořádný význam trať Praha - Hostivice - Kladno (tzv. rychlodráha), která propojuje největší

středočeské město (Kladno) s hlavním městem Prahou a měla by umožnit i napojení letiště Ruzyně." a dále, že „Letiště Praha-Ruzyně je jediným terminálem evropského významu na území ČR. Navrhované rozšíření dráhového systému zasahuje na území Středočeského kraje (Hostivice)." Z nadřazené územně plánovací dokumentace existuje v současné době územní plán velkého územního celku (ÚP VÚC) Pražského regionu (zpracovatel AURS, s.r.o.), schválený Zastupitelstvem Středočeského kraje dne 18. prosince 2006, usnesením č. 55- 15/2006/ZK.

V návrhu územního plánu se zmiňuje, že územní plán VÚC Pražského regionu jako nadřazená územně plánovací dokumentace ovlivňuje území Hostivice zejména v souvislosti s rozvojem letiště Praha Ruzyně. V návrhovém období ÚP VÚC (r. 2015) dojde (s největší pravděpodobností) k realizaci paralelní (BIS) dráhy VPD 06R/24L. Realizace této stavby ovlivní rozvoj města Hostivice zejména zatížením města hlukem (viz obr. 35). ÚP VÚC dále předpokládá přestavbu železniční trati č.120 Kladno - Praha.

obr. 35: Hranice ochranného hlukového pásma letiště, zdroj: www.prg.aero

Veřejnou vyhláškou bylo oznámeno „zahájení řízení o změně č. 2 územního plánu obce Hostivice". Návrh změny byl vystaven k veřejnému nahlédnutí po dobu 45 dnů, od 27. listopadu 2010 do 10. ledna 2011. Na den 10. ledna 2011 bylo pořizovatelem změny územního plánu nařízeno veřejné projednání. Nejpozději při něm mohla mezi jinými „dotčená veřejnost" a „zástupce veřejnosti" uplatnit námítky. Veřejností ve smyslu stavebního zákona,

respektive zástupcem veřejnosti, námitky nebyly podány. Byly uplatněny námitky dotčené veřejnosti, tedy vlastníků dotčených nemovitostí, a připomínky.

Výhodu zařazení staveb do ochranného hlukového pásma lze spatřovat především v možnosti výměny oken za účelem dosažení hygienických limitů hluku ve vnitřním prostoru při uzavřených oknech. Nevýhodou ovšem je, že ve vyhlášeném ochranném pásmu není třeba v exteriéru dodržet limity hluku.

6.3.3 Dráha a posouzení vlivů na životní prostředí

Posuzování vlivů na životní prostředí předmětné stavby probíhalo od roku 2005 a teprve v roce 2011 bylo ukončeno vydáním souhlasného stanoviska Ministerstva životního prostředí.

V rámci posuzování záměru bylo vypořádáváno také 20 vyjádření občanských sdružení a cca 2200 vyjádření veřejnosti k dokumentaci a 15 vyjádření společností a občanských sdružení a 630 vyjádření veřejnosti k posudku. V této kauze se tedy účastnil procesu posuzování vlivů na životní prostředí velký počet osob z řad veřejnosti, což odpovídá významu stavby. Stavba paralelní dráhy je totiž bezpochyby nadnárodního významu, což potvrzuje i to, že plocha pro tuto stavbu je vymezena již v politice územního rozvoje.

7. Diskuse

Cílem mé práce bylo zmonitorovat, popsat a zejména porovnat možnosti a způsoby účasti veřejnosti na správních a jiných řízeních vedených za účelem realizace staveb s výrazným dopadem na přírodu a obyvatelstvo. Zejména jsem se zaměřila na možnosti účasti veřejnosti jednak při posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), jednak v procesech územního plánování, a dále v územním a stavebním řízení. Rovněž bylo cílem porovnání právních obsahů pojmů veřejnost, možných rozsahů uplatňování práv veřejnosti, způsobů vypořádávání se s vyjádřeními, námitkami či připomínkami veřejnosti, jakož i možnostmi přezkumů vydaných správních opatření na základě prostředků uplatňovaných veřejností, a to jednak při posuzování vlivů na životní prostředí, jednak v procesech územního plánování a dále v územním a stavebním řízení. Rovněž bylo cílem mé práce vysledovat informovanost občanů o možnosti zapojovat se jako veřejnost do uvedených procesů před orgány veřejné správy, jakož i zmonitorovat, jak umí veřejnost svá práva v uvedených oblastech aktivně využívat. Způsob uplatňování práv veřejností v praxi byl sledován na kauze souvisící se

zamýšlenou výstavbou nové vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L na letišti Praha Ruzyně.

Tuto kapitolu proto věnuji zhodnocení poznatků, zda, a jakým způsobem může veřejnost ovlivnit budoucí umístování a povolování staveb, a jak umí uplatňovat svá práva náležející jí z právních předpisů České republiky a mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

Pojem veřejnost je předně definován v Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, v tzv. Aarhuské úmluvě, která je jednou z nejvýznamnějších a široce pojatých úmluv v oblasti ochrany životního prostředí. Aarhuská úmluva ve svém čl. 2 rozlišuje pojmy „veřejnost“ a „dotčenou veřejnost“. Pod pojmem veřejnost rozumí jednu nebo více fyzických nebo právnických osob, a v souladu s vnitrostátní právní úpravou nebo praxí jejich sdružení, organizace nebo skupiny. Pokud se týká zapojení veřejnosti do procesu posuzování vlivů na životní prostředí, které je upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, je nutno konstatovat, že na rozdíl od zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění, v zákoně o posuzování vlivů na životní prostředí není pojem veřejnost definován a tento zákon současně nerozlišuje pojmy veřejnost a dotčená veřejnost. Není v něm ani uvedeno, jaké má veřejnost jako taková při posuzování vlivů na životní prostředí zákonné možnosti. Nicméně účast veřejnosti při posuzování vlivů na životní prostředí je zajištěna tím, že každý může zaslat své písemné vyjádření ať již k oznámení záměru, k dokumentaci či k posudku, tedy účast veřejnosti, ať již jako fyzické nebo právnické osoby, není nijak omezena. Na druhé straně zákon o posuzování vlivů na životní prostředí používá pojem veřejnost bez toho, že by ho definoval, ve vztahu k povinnosti vlády vůči veřejnosti, když jí za určitých okolností ukládá v § 4 odst. 2 písm. a) informovat veřejnost o rozhodnutí spolu s odůvodněním, a v § 4 odst. 2 písm. b) zvážit možnost jiného posouzení vlivu záměru na životní prostředí za účasti veřejnosti a informovat ji o výsledcích posouzení. Rovněž ve zjišťovacím řízení se počítá s přihlédnutím příslušného úřadu k obdržným vyjádřením veřejnosti. Současně v průběhu procesu posuzování vlivů na životní prostředí musí proběhnout tzv. veřejné projednání, tedy takové projednání, které je vedeno též za účasti veřejnosti. Konečně příloha č. 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí za jednu z náležitostí stanoviska požaduje celkové hodnocení procesu posuzování včetně účasti veřejnosti. Domnívám se, že za situace, kdy podle stávající právní úpravy stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí nelze samostatně přezkoumat, ale lze napadnout až navazující rozhodnutí vydané v řízení podle zvláštních právních předpisů, by nemělo rozlišování dotčené veřejnosti

a veřejnosti opodstatnění. Na druhé straně bych se ovšem přikláněla k tomu, aby byla iniciována změna zákona o posuzování vlivů na životní prostředí v tom smyslu, aby závěrečná stanoviska byla samostatně přezkoumatelná, ať již správními orgány či soudně. Pak by také bylo důvodné striktně rozlišovat dotčenou veřejnost od veřejnosti, neboť dotčená veřejnost, tedy ta část veřejnosti, která je nebo může být ovlivněna environmentálním rozhodováním, anebo která má na tomto rozhodování určitý zájem, má v souladu s Aarhuskou úmluvou silnější procesní práva, což znamená, že má na environmentální rozhodování větší vliv.

S účastí veřejnosti je se vstoupením platnosti Aarhuské úmluvy v České republice nutno počítat též v procesu územního plánování. Účast veřejnosti v procesu územního plánování, týkajícího se výslovně životního prostředí, předvídá čl. 7 Aarhuské úmluvy.

Ještě před nabytím účinnosti zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ustálila pojem veřejnost judikatura Nejvyššího správního soudu, podle které mohou být veřejností majitelé pozemků na nichž je zamýšlena regulace, a kteří mohou být dotčeni z titulu svého vlastnického práva a z něho plynoucího subjektivního práva na libovolné zastavění své půdy. Prostřednictvím činnosti Nejvyššího správního soudu se podařilo zmapovat, že veřejnost v tomto slova smyslu ovlivňovala územní plánování, a to nejen prostřednictvím námitek podávaných v procesu územního plánování, ale domáhala se svého práva též cestou soudní, a jak se ukázalo, v některých případech i úspěšně.

Pojetí veřejnosti v územním plánování se vymežilo s nabytím platnosti zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), účinného od 1. ledna 2007, který mimo jiné stanovuje, jakým způsobem veřejnost může zasahovat do procesu územního plánování a za jakých podmínek může uplatňovat tzv. námitku. Stavební zákon totiž rozlišuje mezi připomínkou a námitkou. Připomínka může být uplatněna kýmkoliv k zadání, konceptu i návrhu územního plánu. Oproti tomu námitka může být při pořizování nástrojů územního plánování uplatněna striktně vymezeným okruhem subjektů, mezi nimi veřejností, prostřednictvím tzv. zástupce veřejnosti. S námitkou musí být naloženo tak, že pořizovatel ji vyhodnotí ve spolupráci s určeným zastupitelem na základě výsledků projednání územního plánu a vypracuje návrh rozhodnutí o námitkách, přičemž toto rozhodnutí o námitkách je následně součástí vydaného územního plánu vydaného formou opatření obecné povahy, v části odůvodnění. Avšak o připomínce se nerozhoduje, pouze se vyhodnotí. Lze tedy konstatovat, že námitka je z hlediska územního plánování významnějším a účinnějším nástrojem, jak ovlivnit připravovaný územní plán.

Zapojení veřejnosti do procesu pořizování územního plánu je nepochybně velkým přínosem, neboť v důsledku toho lze předejít k později vynucovaným změnám územního plánu, což bývá velmi zdlouhavým procesem z časového hlediska, navíc projednávání změn územního plánu si vyžaduje další finanční zatížení.

Z hlediska uplatňování zájmů obyvatel je bezpochyby účinnější utvořit skupinu osob, která může při pořizování změny územního plánu vystupovat jako veřejnost prostřednictvím zástupce veřejnosti a povýšit tak připomínky podávané jednotlivci na tzv. námítky. Oproti tomu jednotlivci vyvíjející aktivitu, kteří nevlastní pozemky a stavby dotčené návrhem řešení, mohou podat sice v průběhu projednávání územního plánu připomínky, o těch se však nerozhoduje. Za pasivní lze pak považovat postoj občanů, kteří se spoléhají na prosazování jejich zájmů prostřednictvím jiných skupin než veřejností, zejména politických stran a občanských sdružení. Navíc pokud se přihlásí občanské sdružení, jehož posláním je podle stanov ochrana přírody a krajiny, nejen že je limitováno rozsahem uplatnění námitek, které se mohou dotýkat výlučně ochrany přírody a krajiny, ale ve fázi územního řízení již nelze zvrátit územní plán. Obdobně pokud se občanské sdružení přihlásí k účastenství ve stavebním řízení, nejen že nemůže ovlivnit územní plán, ale stavební zákon výslovně vylučuje rozhodovat ve stavebním řízení o věcech, o nichž bylo rozhodnuto v územním rozhodnutí.

Pokud se týká povědomí veřejnosti o možnosti hájit svá práva v procesu posuzování vlivů na životní prostředí a v procesu územního plánování, z dotazníkového šetření vyplynulo, že o možnosti hájení práv veřejnosti v procesu územního plánování ví 420 respondentů, což je cca 70 % dotazovaných. O možnosti zapojení veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí ví 275 respondentů, což je cca 45 % dotazovaných. Lze z toho usoudit, že celkově mnohem více občanů ví o možnosti zapojení veřejnosti do procesu územního plánování, ač zapojení veřejnosti do procesu územního plánování bylo do české právní úpravy implementováno později než zapojení veřejnosti do procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Tento rozdíl v informovanosti občanů může být způsoben tím, že posuzování vlivů na životní prostředí je svou povahou problematikou známou spíše odborné veřejnosti, kdežto územní plánování je bližší široké veřejnosti. Lze mít za to, že každý, kdo se v praxi setkal s tím, že zamýšlel realizovat stavbu, a to i menšího rozsahu, jako příklad lze uvést nástavbu nebo přístavbu rodinného domu či stavbu garáže, setkal se s tím, že stavební úřad posuzoval, zda zamýšlená stavba je v souladu s cíli a záměry územního plánování. Bez tohoto souladu nemohl stavební úřad stavbu v území umístit. Navíc vlastníci pozemků ve svém vlastním zájmu často sledují proces projednávání změn územního plánu,

neboť výsledek takového projednání může zásadním způsobem ovlivnit budoucí využití pozemku jeho vlastníkem.

V rámci dotazníkového šetření odpovědělo 91 respondentů, což je cca 15 % dotazovaných, že někdy hájili svá práva v procesu územního plánování. V procesu posuzování vlivů na životní prostředí hájilo někdy svá práva 32 respondentů, což je cca 5 % dotazovaných. Lze říci, že poměr občanů, kteří vědí o možnosti zapojení veřejnosti do procesu územního plánování a současně se i zapojili, je větší, než poměr občanů, kteří vědí o možnosti účasti veřejnosti v posuzování vlivů na životní prostředí a současně se i zapojili. To koresponduje s předchozím tvrzením, že posuzování vlivů na životní prostředí je svou povahou problematikou známou spíše odborné veřejnosti, kdežto územní plánování je bližší široké veřejnosti. Navíc veřejnost v územním plánování má oproti veřejnosti při posuzování vlivů na životní prostředí silnější procesní práva, tedy energie vynaložená do hájení práv v procesu územního plánování bývá vynaložena účelněji.

Z těch respondentů, kteří hájili svá práva v procesu posuzování vlivů na životní prostředí formou, kterou výslovně předvídají české právní předpisy, 17 podalo vyjádření v průběhu procesu posuzování vlivů na životní prostředí, 10 jich podepsalo petici. Více než třetina dotazovaných má za to, že se jejich aktivní zapojení v procesu posuzování vlivů na životní prostředí odrazilo ve výsledku projednávané věci. Ovšem v územním plánování má dokonce více než polovina aktivně zapojených respondentů za to, že se jejich aktivní zapojení odrazilo ve výsledku projednávané věci. Tedy i veřejnost jako taková vnímá zapojování se do procesů územního plánování jako efektivnější. I zde se domnívám, že tomu tak může být proto, že problematika územního plánování je bližší široké veřejnosti a také se jich bezprostředně dotýká v každodenním životě.

Ačkoli většina dotazovaných, a to 30, v územním plánování uplatnila námitku jako vlastník pozemků nebo staveb dotčených návrhem, 27 jich uplatnilo připomínku a 24 petici, objevili se v dotazníkovém šetření respondenti, kteří podali námitku prostřednictvím zástupce veřejnosti. Byli sice pouze 4, nicméně lze z toho usoudit, že institut veřejnosti v územním plánování si veřejnost osvojuje a učí se ho postupně využívat. Na druhé straně je třeba poznamenat, že je organizačně složitější se účastnit projednávání územního plánu prostřednictvím zástupce veřejnosti již proto, že je třeba, aby se sdružilo vícero osob, které uplatňují věcně shodnou připomínku, a tak se naskytá otázka, zda bude narůstat obliba tohoto institutu v územním plánování či nikoliv. Nicméně v případě zásadních změn územního plánu, zejména týkajících se větší rozlohy území a většího dopadu na obyvatele,

se jeví užití tohoto institutu, který naskýtá možnost povýšit připomínku na námitku, jako velmi přínosné.

Pokud se týká sledované kauzy souvisící se zamýšlenou výstavbou nové vzletové a přistávací dráhy RWY 06R/24L na letišti Praha Ruzyně, 143 respondentů, což je cca 65 % z těch, kteří bydlí v Praze nebo okrese Praha – západ, slyšelo o zamýšlené výstavbě nové dráhy. Celkem 9 respondentů se aktivně zapojilo do projednávání nové vzletové a přistávací dráhy před orgány veřejné správy, 4 podáním vyjádření v procesu posuzování vlivů na životní prostředí, 3 podepsáním petice proti vzniku nové dráhy, 3 odpověděli, že uplatnili námitku prostřednictvím zástupce veřejnosti a 2 připomínku v územním plánování. I v této konkrétní kauze má více než polovina, dokonce více než 60 % aktivně zapojených za to, že se jejich aktivní zapojení do projednávání nové dráhy odrazilo ve výsledku projednávání věci. Aktivně se tedy zapojilo 9 respondentů, avšak 17 respondentů odpovědělo, že by určitě využili možnost zapojit se do procesu posuzování na životní prostředí i územního plánování, pokud by o této možnosti věděli, a 55 by se spíše zapojilo. To svědčí o zatím spíše nízké informovanosti veřejnosti o jí náležejících právech v procesech, avšak celkem vysokému zájmu veřejnosti se do těchto procesů aktivně zapojovat.

Na druhé straně, vycházím-li z popisu průběhu posuzování vlivů na životní prostředí dostupného z <http://portal.cenia.cz>, kde je zveřejněno též závěrečné souhlasné stanovisko se záměrem paralelní dráhy RWY 06R/24 L, v rámci posuzování záměru bylo vypořádáváno mj. 20 vyjádření občanských sdružení a cca 2200 vyjádření veřejnosti k dokumentaci a 15 vyjádření společností a občanských sdružení a 630 vyjádření veřejnosti k posudku. V této kauze se tedy účastnil procesu posuzování vlivů na životní prostředí velký počet osob z řad veřejnosti, což odpovídá významu stavby. Stavba paralelní dráhy je totiž bezpochyby nadnárodního významu, což potvrzuje i to, že plocha pro tuto stavbu je vymezena již v politice územního rozvoje. Navíc je široká veřejnost dotčena hlukem z provozu letiště, a i z dotazníkového šetření vyplynulo, že hluk spojený s provozem letiště vnímá jako negativní více než 77 % respondentů bydlících v Praze nebo Praze – západ.

V souvislosti s monitorovanou kauzou nebylo možné vysledovat zapojení veřejnosti v územním řízení ani ve stavebním řízení, neboť tato zatím neproběhla. Proces projednávání nové vzletové a přistávací dráhy je s ohledem na význam a dopad této stavby složitý a zdoluhavý. Posuzování vlivu záměru této stavby na životní prostředí probíhalo od roku 2005 a k souhlasnému stanovisku dospělo Ministerstvo životního prostředí teprve v říjnu roku 2011.

Naposledy se sledovanou kauzou zabýval též Nejvyšší správní soud, který rozsudkem č.j. Ao 6/2010 – 103 ze dne 2. února 2011 zrušil zásady územního rozvoje hlavního města Prahy č. 32/59 ze dne 17.12.2009 v části týkající se letiště Praha Ruzyně, čímž došlo k oddálení možnosti projednat stavbu paralelní dráhy v územním a stavebním řízení.

8. Závěr

V diplomové práci jsem se snažila zmapovat, jakým způsobem se může veřejnost podílet na ochraně životního prostředí v procesech probíhajících před orgány veřejné správy, které jsou vedeny za účelem umístování a povolování staveb. Současně jsem se snažila zmapovat, zda umí veřejnost prakticky využívat své zákonné možnosti účastnit se na ochraně životního prostředí v těchto procesech. Zjistila jsem, že oproti zapojení do procesu posuzování vlivů na životní prostředí je více obyvatel informováno o možnosti zapojení do procesu územního plánování, ač se jedná o do české právní úpravy později zavedený institut.

Lze naznat, že veřejnost si osvojuje poměrně nedávno jí dané možnosti aktivně se podílet na procesech souvisejících s umístováním a povolováním staveb, a to nejen pod záštitou občanských sdružení. Zejména v oblasti územního plánování veřejnost v praxi započala využívat uplatnění námítky prostřednictvím zástupce veřejnosti.

Věřím, že tato práce je dostatečně obsáhlá a srozumitelná, aby mohla posloužit občanům k jednodušší orientaci v právních předpisech dotýkajících se problematiky související s umístováním a povolováním staveb a být jim nápomocna při uplatňování jejich práv, ať už jako jednotlivce nebo veřejnosti. Tato práce může být využita i legislativci pro zpracování návrhu úpravy legislativy spočívající v posílení práv veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Konečně může tato práce poskytnout i inspiraci některému z budoucích studentů, kteří na ni mohou navázat.

Přehled literatury a použitých zdrojů:

- BENSON J.F., 2003: What is the alternative? Impact assessment tools and sustainable planning. *Impact Assessment and Project Appraisal*, 21 (4), pp. 261-280.
- ČERNÝ P., 2010: Účast veřejnosti na vydávání územně plánovací dokumentace a žalobní legitimace k jejímu soudnímu přezkumu – vybrané otázky. *Bulletin Stavební právo* 3: 47 – 58.
- DAHL R.A., 1989: *Democracy and its critics*. Yale University Press, New Haven, 397 p.
- DAMOHORSKÝ M., et al.: 2010, *Právo životního prostředí*. C. H. Beck, 629 s.
- DOLEŽAL J., MAREČEK J., SEDLÁČKOVÁ V., SKLENÁŘ T., TUNKA M., VOBRÁTILOVÁ Z., 2006: *Nový stavební zákon v teorii a praxi*, Linde Praha, a.s., 704 s.
- DOUCHA P., ČERNÝ P., 1999, *Jak chránit životní prostředí při územním plánování a povolování staveb*. Brno: EPS, 89 s.
- DRYZEK J.S., 1990: *Discursive democracy: politics, policy, and political science*. Cambridge University Press, Cambridge, UK, 254 p.
- DVOŘÁK L., 2005: *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí s komentářem*. Praha, ABF - Arch, 192 s.
- FLEKALOVÁ M., CHALUPSKÁ H., SALAŠOVÁ A., VÍTEK R., 2007: *Plánuj, plánuješ, plánujeme, aneb proč a jak zapojovat veřejnost do plánování*. MZLU Brno a Ekologický institut Veronica, 20 s.
- GILPHIN A., 1995: *Environmental impact assessment (EIA) Cutting edge for the twenty – first century*. Press Syndicate of the University of Cambridge, 180 p.
- HALASOVÁ R., ŠILAROVÁ V., 2007: *Územní plánování v České republice 2007*, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ústav územního rozvoje Brno, 34 s.
- HEGENBART M., SAKAŘ B., et al., 2008: *Stavební zákon, komentář*, C. H. Beck 490 s.
- HENDRYCH D., et al., 2009: *Správní právo*. C. H. Beck, 838 s.

- HOURDEQUIN M., 2012: Ethical implications of democratic theory for U.S. public participation in environmental impact assessment. *Environmental Impact Assessment Review*, Vol. 35, pp.37-44.
- CHAKRABORTY A., 2012: Recognizing uncertainty and linked decisions in public participation: a new framework for collaborative urban planning. *Systems research and behavioral science*, Vol. 29, pp. 131-148
- CHRISTOFOLETTI A., 1999: *Modelagem de Sistemas Ambientais*. Edgar Blücher, 236 p.
- JANČÁŘOVÁ I., 2002: *Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 153 s.
- KARLSON F. et al., 2012: Exploring user participation approaches in public e-service development. *Government information quarterly*, 29 (2), pp. 158-168.
- KENSING F., BLOMBERG J., 1998: Participatory design: Issues and concerns. *Computer Supported Cooperative Work*, 7 (3-4), pp. 167-185.
- KOLAR D.A., 1998: Landscape planning for sustainability in the Czech Republic – the area of landscape models. In: Kovar P. (Ed.) *Nature and Culture Landscape Ecology*. Carolinum Press, Prague, pp. 349-355.
- LEPEŠKA P., 2008: K integraci posuzování vlivů na životní prostředí v rámci územního řízení. *Bulletin Stavební právo* 4: 32-43.
- LÖW J., MÍCHAL I., 1995: Východiska prostorově funkční optimalizace ÚSES. In: Löw et al. (Eds.) *Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability. Metodika pro zpracování dokumentace*. Doplněk, Brno, s. 45-76.
- MAIER K. et al., 2012: *Udržitelný rozvoj území*. Grada Publishing, a.s., 256 s.
- MAGALHÄES M.R., 2001: *A arquitectura Paisagista: morfologia e complexidade*. Editorial Estampa, Lisboa.
- MACHATA P., 2011: Novela soudního řádu správního – změna koncepce řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí. *Urbanismus a územní rozvoj* 6: 36 – 37.
- MARTIŠ M., LICKOVÁ V., 2009: Pohoda obyvatel v procesu posuzování vlivů staveb. *EIA – IPPC – SEA* 1: 10 – 12.

- MUIR L., 2004: Public participation in area – based urban regeneration programmes. Housing studies, Vol. 19, pp. 947-966.
- MUMFORD E., HENSHALL D., 1983: Designing participatively. Manchester Business School, Manchester, 191 p.
- NORTON B., 2003: Searching for sustainability: interdisciplinary essays in the philosophy of conservation biology. Cambridge University Press, Cambridge, 542 p.
- ONDRUŠ R., 2005: Správní řád, nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami. Linde Praha a. s., 515 s.
- PARKINS J.R., MITCHELL R.E., 2005: Public participation as public debate: a deliberative turn in natural resource management. Society and natural resources, 18 (6), pp. 529-540.
- PENA S.B., et al., 2010: A methodology for creating greenways through multidisciplinary sustainable landscape planning. Journal of Environmental Management, pp. 970-983.
- PLOS J., 2007: Nový stavební zákon s komentářem pro praxi. Grada Publishing, a.s., 672 s.
- PŮČEK M., 2009: Strategické versus územní plánování. Urbanismus a územní rozvoj 1 - 2: 3 – 8.
- RAWLS J., 1999: A theory of justice. Harvard University Press, Cambridge, 538 p.
- ROSSMAN V., 2012: Novelizace soudního řádu správního. Advokátní kancelář Dáňa, Pergl a partneři, online: <http://www.epravo.cz/top/clanky/novelizace-soudniho-radu-spravniho-80032.html>, cit. 29.12.2012.
- ŘÍHA J., 2001: Posuzování vlivů na životní prostředí, Metody pro předběžnou rozhodovací analýzu EIA. ČVUT, 477 s.
- SAUER C.O., 1925: The Morphology of landscape, by Carl O. Sauer. University Press.
- SKLENIČKA P., 2003: Základy krajinného plánování. Naděžda Skleničková, 321 s.
- TOŠNER O., 2002a: Posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), Ateliér pro životní prostředí, 8 s.
- TOŠNER O., 2002b: Účast veřejnosti při územním plánování a posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), Ateliér pro životní prostředí, 12 s.

- TUŠER J., 2009: Vztah politiky územního rozvoje a zásad územního rozvoje. Urbanismus a územní rozvoj 1 - 2: 8 – 13.
- VEDRAL J., 2006: Správní řád, komentář. RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 1048 s.
- VÍTKOVÁ J., 2008: Postavení veřejnosti v územním řízení. Via iuris, online: <http://www.viaiuris.cz/index.php?p=msg&id=209>, cit. 7.4.2013.
- MŽP, 2011: Paralelní RWY 06R/24L, letiště Praha Ruzyně, online: http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP090
- Ústavní soud České republiky, 2009: Nález Ústavního soudu ze dne 17.března 2009, č. 124/2009 Sb.
- Nejvyšší správní soud (NSS). Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. července 2006, č.j. 1 Ao 1/2006 – 74,online: <http://www.nssoud.cz>. Staženo: 18.2.2011
- Nejvyšší správní soud (NSS). Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. června 2008, č.j. 5 Ao 3/2008 – 27,online: <http://www.nssoud.cz> Staženo: 18.2.2011
- Nejvyšší správní soud (NSS). Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. prosince 2009, č.j. Ao 6/2010 – 103,online: <http://www.nssoud.cz>. Staženo: 20.2.2011
- Nejvyšší správní soud (NSS). Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31.července 2007, č.j. 3 Ao 1/2007-28,online: <http://www.nssoud.cz>). Staženo: 29.12.2010
- ÚÚR, 2010: Evropské perspektivy územního rozvoje, Evropská unie, Výbor pro územní rozvoj, Lucemburk, Úřad pro oficiální publikace Evropských společenství, 1999, český překlad z roku 2000, Ústav územního rozvoje, 78 s.
- ÚÚR, 2009: Politika územního rozvoje České republiky 2008. Ústav územního rozvoje, Brno, 2009, 90 s.
- Parlamentní institut, 2010: Posuzování vlivů na životní prostředí, JUDr. Daniela Dupláková. Online: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=67732> Staženo: 18.2.2013
- ČÚZK, 2013: mapový podklad
- Letiště Praha, 2012: Paralelní dráha, online: (<http://www.prg.aero/cs/o-letisti-praha/paralelni-draha/>), Staženo: 30.3.2013
- Územní plán města Hostivice, online: <http://www.hostivice.cz>), Staženo: 10.2.2011

Územní plán hlavního města Prahy (dostupný z <http://www.uppraha.cz>), Staženo: 1.4.2013

Výsledky vlastního dotazníkového šetření, 2013. online: <http://ucast-verejnosti-v-uzemnim-p.vyplnto.cz>

zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění

zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění

zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění

zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, v platném znění

zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění

zákon č. 93/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů

zákon č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové a přistávací dráhy 06R - 24L letiště Praha Ruzyně, v platném znění

zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění

zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění

zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění

směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 o účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů týkajících se životního prostředí a o změně směrnic Rady 85/337/EHS a 96/61/ES, pokud jde o účast veřejnosti a přístup k právní ochraně

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES, ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES ze dne 23. dubna 2009 o geologickém ukládání oxidu uhličitého a o změně směrnice Rady 85/337/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES a 2008/1/ES a nařízení (ES) č. 1013/2006

směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

směrnice Rady 97/11/ES ze dne 3. března 1997, kterou se mění směrnice 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí

směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků

Evropská charta místní samosprávy (č. 181/1999 Sb.)

Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států, Espoo, Finsko, 1991

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (ETS č. 121)

Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (rok 2000),

Úmluva o ochraně archeologického dědictví (ETS č. 143)

Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech ochrany životního prostředí (č. 124/2004 Sb.m.s.)

Řídící principy trvale udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu - přijato evropskou konferencí ministrů zodpovědných za územní plánování v zemích Rady Evropy v Hannoveru/2000, Evropská úmluva o krajině (ETS č. 176, č. 13/2005 Sb. m. s.)